Vlaams Parlement

vergadering **C27**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 15 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de recentste ontwikkelingen in de omvorming van de huidige opleiding van politie-inspecteur tot een Vlaamse graduaatsopleiding
– 3451 (2019-2020) 5

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studentenmobiliteit uit en naar het buitenland
– 3467 (2019-2020) 9

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nijpende capaciteitstekort in het leerplichtonderwijs, in het bijzonder in het secundair onderwijs
– 3500 (2019-2020) 12

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanbod van een gratis lerarenopleiding voor Brusselse werklozen met de juiste competenties
– 17 (2020-2021) 17

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra-murosactiviteiten voor scholen
– 102 (2020-2021) 21

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onjuiste aangifte van de thuistaal bij inschrijvingen in scholen van de Vlaamse Rand
– 171 (2020-2021) 24

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over lgbtqia+-leerlingen in het onderwijs
– 175 (2020-2021) 28

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lage aandeel STEM-diploma's in het hoger onderwijs
– 176 (2020-2021) 32

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van regionale technologische centra in het STEM-actieplan 2020-2030
– 184 (2020-2021) 36

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over student-ondernemers in het hoger onderwijs
– 197 (2020-2021) 39

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aandacht voor kleuters tijdens de coronacrisis 41
– 198 (2020-2021) 41

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de recentste ontwikkelingen in de omvorming van de huidige opleiding van politie-inspecteur tot een Vlaamse graduaatsopleiding
– 3451 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Op donderdag 18 juni 2020 hebben we in de commissie Onderwijs even stilgestaan bij het actuele politieonderwijs naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heer Vandenhove over de omvorming van het politieonderwijs tot erkend diplomaonderwijs. Erkende politiescholen zouden dan hierbij diploma's kunnen uitreiken volgens de regelgeving van de gemeenschappen.

In mijn tussenkomst heb ik toen benadrukt dat de kwaliteit van het onderwijs in de diverse politiescholen erg verschilt. Dat was de conclusie van een onafhankelijke doorlichting die plaatsvond in 2012 in het kader van een toenmalige mislukte poging om het politieonderwijs om te vormen tot erkend diplomaonderwijs. Dit verschil in kwaliteit stemt vandaag nog steeds tot nadenken.

Ook actuele gebeurtenissen, zoals de zaak-Chovanec, dwingen tot bezinning over de kwaliteit van het politieonderwijs. Toeval of niet, maar ook het Rekenhof buigt zich actueel in een brede audit over de kwaliteit van het politieonderwijs en de politiescholen.

Als pleitbezorger voor een sterk politieonderwijs wil ik het opgestarte debat van 18 juni dan ook onder de aandacht houden. Minister, u hebt toen een uitvoerig antwoord gegeven, waaruit ik even wil citeren: "Een van de voorwaarden is, naast onder andere een positieve 'toets nieuwe opleiding' voor minimum één opleiding, dat de instelling een overeenkomst afsluit 'met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, die door de respectievelijke overheid erkend is voor hoger onderwijs en die de betreffende opleiding kan aanbieden'. Dit was eerst niet mogelijk, omdat geen enkele instelling voldeed aan de voorwaarden.(…) Daarom heeft men via decretale weg een uitzondering gemaakt voor instellingen die worden ingericht door een Belgische overheid en die door de betrokken overheid erkend zijn om opleidingen te verstrekken. Deze instellingen kunnen onderling een overeenkomst afsluiten en zo garanderen dat ingeschreven studenten hun opleiding bij elkaars instellingen kunnen voltooien."

Vervolgens zei u: "Om een positieve toets nieuwe opleiding aan te vragen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) moeten de opleidingen zelf ook worden hervormd. Hiervoor werd een projectgroep opgericht met betrokkenheid van het Departement Onderwijs aan Vlaamse kant. De werkgroep heeft de beroepskwalificatie 'inspecteur politie' ontwikkeld. Voor de graduaatsopleiding nam de Vlaamse Regering vorig jaar nog maar het besluit tot ontwikkeling van de onderwijskwalificatie 'graduaat in de politiekunde'. De politiescholen die erkend zijn, kunnen een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding indienen bij de NVAO." De conclusie was toen dat dit tot op heden nog niet was gebeurd.

Ik citeer verder: "Er is een onderwijskwalificatie 'graduaat in de politiekunde' die sinds vorig jaar is uitgewerkt. We willen er alles aan doen om die te faciliteren, maar we moeten eerst nog eens onderzoeken waarom er vanuit de politiescholen geen vragen komen voor de inrichting van die graduaatsopleidingen die toch de grootste nood zouden kunnen lenigen."

Het blijkt dat er nog steeds geen aanvragen voor de toets nieuwe opleiding (TNO) zijn ingediend. Zelf had ik eerder begrepen dat de projectgroep die op federaal niveau deze hervorming aanstuurt, bezig was met het samenstellen van een collectief dossier. Bij mij riep dat de hoop op dat er op korte termijn een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding zou kunnen worden ingediend. Alleen werd me zeer recent gesignaleerd dat de werkzaamheden van genoemde projectgroep al sinds geruime tijd stil zouden liggen en dat bovendien een van de twee projectcoördinatoren – een directeur van een provinciale veiligheidsschool – sinds 1 september niet meer op post is.

Verder zou deze projectgroep, die over verschillende thema's gaat en dus niet alleen over het aspect van politie-inspecteur en over de graduaatsopleiding, ontdubbeld worden in twee koepels: een voor de Nederlandstalige politiescholen en een voor de Franstalige politiescholen. Dit was een tweede belangrijke doelstelling van het voorliggende project. In deze koepels zouden de provinciebesturen als inrichtende machten een belangrijke rol toebedeeld krijgen.

Minister, wat heeft uw onderzoek, zoals aangekondigd op 18 juni 2020, inmiddels opgeleverd als mogelijke verklaring voor de vaststelling dat de politiescholen op dat ogenblik nog geen enkel dossier ‘toets nieuwe opleiding’ voor een graduaatsopleiding hadden ingediend bij NVAO? Is het nog altijd wachten op de indiening van een dossier ‘toets nieuwe opleiding’?

Heeft uw onderzoek aanwijzingen opgeleverd over de nog te verwachten termijn die nodig zal zijn om zo’n dossier op te stellen en in te dienen? Hebt u mogelijk aanwijzingen dat deze termijn wordt beïnvloed doordat de federale projectgroep op dit ogenblik niet zou werken en een van de projectcoördinatoren niet meer actief zou zijn? Zijn er signalen dat beide gesignaleerde problemen op korte termijn kunnen worden opgelost?

Laat de decretale weg waar u op 18 juni 2020 naar verwees – en zoals voorzien in de codex – daadwerkelijk toe – dat is toch een heel belangrijk punt – dat er een collectief dossier 'toets nieuwe opleiding' wordt ingediend bij de NVAO, door een federale projectroep? Of vereist de regelgeving dat alle politiescholen afzonderlijk een dossier indienen?

En tot slot: bent u of is de Vlaamse overheid betrokken bij de koepelvorming aan Vlaamse zijde voor politiescholen? Bent u op de hoogte van de concrete plannen daaromtrent en de timing?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u zelf aangeeft, is politieonderwijs inderdaad federale materie. Ook alle initiatieven berusten bij dat niveau.

U vraagt naar de toets nieuwe opleiding en de aanvraag van de registratie als instelling van hoger onderwijs. De indiening van een toets nieuwe opleiding betekent niet dat die opleidingen in ons onderwijssysteem zullen worden opgenomen. Het betekent enkel dat die instellingen het recht zullen hebben om de graden van gegradueerde, bachelor of master uit te reiken. De diploma’s worden dus ‘ingeschreven’ in ons Vlaamse onderwijssysteem.

De Vlaamse overheid heeft, zoals gezegd, bij de voorbereidingen hulp en ondersteuning geboden, via een federaal opgerichte projectgroep. Ik denk dat zowel het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) als het departement zelf daarbij betrokken waren. Die projectgroep is niet meer samengeroepen. De reden daarvoor is mij niet bekend, maar de periode van regeringsvorming of de periode voordien, van niet-regeringsvorming, heeft daarin mogelijk een rol gespeeld.

Ik heb navraag laten doen bij de NVAO, en dat leert mij dat er voor het graduaat in de politiekunde in 2019 door de politiescholen een aanvraag voor een TNO is ingediend, maar dat die is ingetrokken. Een nieuwe aanvraag of een aanvraag voor een andere opleiding werd niet ingediend.

Het is dus inderdaad nog altijd wachten op de indiening van een dossier 'toets nieuwe opleiding', want zonder positief besluit kunnen wij, als Vlaamse Regering, geen stappen zetten.

Een van de vereisten om door de Vlaamse Regering als instelling voor hoger onderwijs te worden geregistreerd – dat hebt u ook vermeld –, is dat de instelling een overeenkomst afsluit met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, die door de overheid erkend is voor hoger onderwijs en dat die de betreffende opleiding kan aanbieden. Dat heeft ermee te maken dat men wil verhinderen dat, wanneer de geregistreerde instelling de opleiding moet stopzetten, de studenten hun opleiding dan ergens anders kunnen afwerken of vervolledigen.

Specifiek voor politieopleidingen zou dat betekenen dat, wanneer er maar door één organisatie een registratie wordt aangevraagd, ze geen overeenkomst met een andere instelling kan afsluiten, aangezien er geen andere instelling geregistreerd is om die opleiding aan te bieden. Daarom zou ervoor worden geopteerd om per politieschool een aanvraag, een dossier in te dienen. En in 2019 werd de Codex Hoger Onderwijs aangepast, zodat de politiescholen met elkaar een overeenkomst kunnen sluiten. Niets belet de scholen dat ze voor de inhoudelijke elementen van de opleiding samenwerken. Maar er moet dus wel een oordeel van de NVAO zijn en een aanvraag tot registratie van minimum twee scholen om het proces te kunnen afronden.

Wat uw laatste vraag over de koepelvorming betreft: daar zijn wij aan Vlaamse zijde niet bij betrokken. Opnieuw – en dan eindig ik waar ik begonnen was –: dit is federale materie, en het initiatief berust ook bij dat niveau.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik beschik inderdaad ook over de informatie dat er een dossier is ingediend, dat werd teruggetrokken omdat het nog niet klaar was om de toets te doorstaan. Er leven daarrond natuurlijk wel een aantal bezorgdheden. Er is vandaag immers nog altijd een vrij groot verschil tussen de verschillende politiescholen, ook kwalitatief.

De werkpunten uit de audit van 2012 zijn vandaag nog niet helemaal weggewerkt, dat zijn toch de signalen die ons bereiken. Daarom is het belangrijk dat de collectiviteit aan Vlaamse zijde behouden blijft, dat ze dat samen vastpakken. Er zijn minimaal twee geregistreerde scholen nodig om de aanvraag voor die samenwerking te kunnen doen.

Het Netwerk Nederlandstalig VeiligheidsOnderwijS (NEVOS) is vandaag een werkgroep. Dat is eigenlijk een soort koepel – zoals we in Vlaanderen nogal wat onderwijskoepels kennen – van de Nederlandstalige veiligheidsscholen, die zich hebben gebundeld in een organisatiestructuur. Het is inderdaad nog altijd federale materie, maar het is natuurlijk wel zo dat zij wat steun kunnen gebruiken van het departement Onderwijs, zeker wat betreft het inhoudelijke van de graduaatsopleiding en van de voorbereidende uitrol in de politiescholen. Er is een traject ingezet om te komen tot een Vlaamse koepelorganisatie. Men noemt haar NEVOS. Daarin zit de politieschool, maar ook de ambulanciersopleiding, de brandweeropleiding, het hele veiligheidsgebeuren. De organisatie heeft een duidelijke link naar het federale niveau, maar met een uitrol van inhoudelijke, erkende opleiding tot inspecteur van politie of graduaat denk ik dat het interessant kan zijn om met het departement Onderwijs Vlaanderen in relatie tot die nieuwe koepel van veiligheidsscholen tot

een soort van samenwerking te komen. Er staat nu niets in de weg om een samenwerkingsprotocol met de minister van Binnenlandse Zaken te maken, om te bekijken welke steun er daar vanuit Vlaanderen kan worden geboden.

Minister, bent u bereid om te bekijken hoe daar vanuit Onderwijs Vlaanderen een steentje kan worden bijgedragen? Het maximaal garanderen en verbeteren van de kwaliteit van ons politieonderwijs is toch uitermate belangrijk voor onze Vlaamse samenleving.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is een interessante vraag. Maar, zoals de minister heeft aangegeven: het paard of het kalf – afhankelijk van waar je woont is die uitdrukking blijkbaar anders – ligt gebonden op het federale niveau. Dat zullen we even moeten afwachten. Daarnaast zijn er natuurlijk onze criteria om een opleiding te erkennen. Collega Brouns is daar ook van op de hoogte.

Naar aanleiding van deze vraag en aansluitend op collega Brouns wil ik nog iets anders aanstippen. De zoektocht naar politie-inspecteurs is overal dezelfde: we vinden ze niet. Nu hebben we wel een zeer interessante toeleidingsopleiding in het secundair onderwijs. We hebben het zevende jaar Veiligheidsberoepen. Dat gaat vooral richting veiligheidsagent. Maar we hebben ook het zevende Se-n-Sejaar (secundair na secundair) Integrale Veiligheid, om voor te bereiden op de politieschool, op de brandweer, en dergelijke meer.

Minister en collega's, jullie zullen het mij niet kwalijk nemen, maar ik lag mee aan de wieg van die opleiding, die de eerste veiligheidsopleiding was in mijn voormalige school. Als ik toen niet naar het kabinet was gegaan, had ik ze verder mee vorm kunnen geven. Ik zie wel dat vanuit het federale niveau die opleiding jaar na jaar wordt uitgehold. Er vloeien steeds minder vrijstellingen uit voort. Het is moeilijker en moeilijker.

Minister, het zou goed zijn mocht u met de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken contact opnemen, om toch die opleiding zevende jaar Se-n-Se Integrale Veiligheid opnieuw voldoende body te geven, met vrijstellingen of in elk geval een sneller traject richting de opleiding politie-inspecteur, die we nu al kennen. Dan kunnen we tenminste die instroom versterken, kwalitatief versterken want daar gaat het over. Het andere traject, dat in deze vraag voorligt, is een iets langer traject. We zullen zien wat daar verder uit moet voortkomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kende de problematiek ook als Kamerlid destijds. Toen waren we in de Kamer begonnen met hoorzittingen daarover, met het oog op een betere kwaliteit van de politieopleidingen en vooral op het tegengaan van de heterogeniteit. Ik herinner me nog altijd dat de verschillende politiecommissarissen zeiden: 'Geef mij een agent en ik zal u zeggen waar hij of zij zijn of haar opleiding heeft genoten.' Dat was allemaal totaal verschillend.

Maar ja, ik kan – om dan toch bij de beeldspraak met dieren te blijven – het paard naar water leiden, maar ik het niet verplichten om te drinken. Ik sta er absoluut voor open, de politiescholen of hun koepel zijn welkom. Mijnheer Brouns, u mag mijn gsm-nummer ook doorspelen aan de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken, want daar heb ik nog geen gegevens van. Ook wat de Se-n-Se Veiligheid betreft, staan wij open voor samenwerking, maar het initiatief blijft daar natuurlijk berusten. Wij kunnen zeker en vast faciliteren, maar het initiatief moet natuurlijk komen van het federale niveau, tenzij we verder denken en bepaalde zaken structureler oplossen door bevoegdheden over te dragen naar Vlaanderen. Dat is misschien ook een oplossing, want deze discussie sleept al lang aan, al sinds 2009, en dat is – als ik goed kan tellen – al elf jaar geleden.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): U hebt allemaal heel interessante zaken verteld, minister. Ik ga het zeker doorgeven aan minister Verlinden dat u zo snel mogelijk met haar in contact wilt komen om samen te werken aan de kwaliteit van het Vlaamse politieonderwijs.

Een belangrijk element dat ik nog wil aanbrengen, is dat die opleidingen nu provinciaal georganiseerd zijn. Het is inderdaad belangrijk dat heel wat jongeren rechtstreeks en goed geschoold kunnen instromen, maar die nabijheid is ook heel belangrijk. Al denk ik wel dat de neuzen op dat vlak wel in dezelfde richting staan om die structuur te behouden.

Maar ik wil afronden met het pleidooi dat het belang van kwalitatief goed geschoold politiepersoneel onmogelijk overschat kan worden. Zij bezitten als enigen het monopolie van geweld in onze samenleving en voor de veiligheid ervan. De druk die die inspecteurs en die politieambtenaren elke dag opnieuw op straat voelen door de interventies waarmee ze geconfronteerd worden, is gigantisch.

Vorige week nog hebben we aan onze politiezone, een van de grootste in Vlaanderen, de goedkeuring verleend om permanent met een bodycam rond te lopen op straat, zowel voor de veiligheid van de agenten als voor die van de burgers met wie ze in aanraking komen. Maar dat geeft ook een zekere druk, want door die bodycams worden de agenten permanent geëvalueerd. Hun gedrag wordt gefilmd op straat.

Daarmee wil ik maar aangeven dat hun werk vaak onderschat wordt. Daarom moeten we heel veel aandacht schenken aan de opleiding en aan de kwaliteit ervan. Ik geef uw uitgestoken hand door aan de federale collega om samen werk te maken van een sterke en kwaliteitsvolle politieopleiding.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studentenmobiliteit uit en naar het buitenland
– 3467 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): De gevolgen van corona voor de studentenmobiliteit van en naar het buitenland zijn groot. Dat spreekt voor zich. Iets meer dan de helft van de hogescholen ziet een duidelijke tot zelfs forse daling van het aantal buitenlandse studenten. De hogescholen en universiteiten volgen namelijk de reisadviezen van de FOD Buitenlandse Zaken, en die zijn duidelijk wat het buitenland betreft: naar een rode zone reizen is verboden, en wie al ter plaatse is als de zone rood wordt, mag er blijven, maar hoort zich aan de lokale maatregelen te houden. Maar dit geldt ook voor studenten die vanuit het buitenland naar hier komen om te studeren: de inschrijvingen komen laat binnen en dan is het afwachten wie effectief komt. Uit schrik voor quarantaines beslissen studenten daar vaak heel laat over.

Buitenlandse studenten zijn belangrijk voor Vlaanderen, blijkt uit het onderzoek 'De economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs' van onderwijseconoom Kristof De Witte. Hij kwam tot de conclusie dat de internationale studenten in het Vlaamse hoger onderwijs onze economie 3 tot 4 miljard euro aan terugverdieneffecten opleveren. Daarnaast zijn ze ook een rechtstreekse bron van inkomsten voor de hogescholen en universiteiten. De Universiteit Hasselt doet er bijvoorbeeld alles aan om het de buitenlandse studenten zo makkelijk mogelijk te maken.

Uit een rondvraag blijkt dat veel studenten last minute zullen beslissen, zoals ik daarnet al zei, afhankelijk van de evolutie van de coronacijfers in Vlaanderen.

Baart de daling van het aantal inkomende en uitgaande studenten u zorgen?

Bent u zich bewust van enerzijds de gemiste opportuniteiten voor de studenten en anderzijds de mogelijke financiële gevolgen voor universiteiten en hogescholen, maar ook voor de economie?

In welke maatregelen voorziet u om de internationale studentenmobiliteit niet volledig te laten stilvallen in deze moeilijke omstandigheden?

Ziet u eventueel opportuniteiten of mogelijkheden om buitenlandse studenten toch over de streep trekken of te stimuleren om naar Vlaanderen te komen, en vice versa Vlaamse studenten naar het buitenland te laten vertrekken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die dalende cijfers, dat gaat natuurlijk zowel over de inkomende als over uitgaande studentenmobiliteit. Dat baart zorgen, gelet op het belang van internationale competenties bij onze studenten. Tegelijk kan het natuurlijk niet verrassen dat men minder mobiel is, dat men niet naar het buitenland gaat of niet van het buitenland naar ons komt, of dat men een afwachtende houding aanneemt, gelet op de gezondheidsrisico's, maar ook de beperkte reis- en transportmogelijkheden. Het is ook zo dat heel wat hogeronderwijsinstellingen zelf beperkingen opleggen aan hun studenten omtrent mogelijkheden voor vertrek.

Zowel op het niveau van de instellingen als op Vlaams niveau proberen wij zoveel mogelijk ondersteuning te bieden. Er is nog altijd een klein percentage studenten die vertrekken. Voor die uitgaande studenten zijn we flexibel in het kader van de beurzen die we aanbieden. We houden rekening met snel wijzigende situaties. Men kan de verplaatsing uitstellen, de duurtijd kan worden aangepast, en als mobiliteit naar een geplande bestemming niet mogelijk is, kan de bestemming altijd worden gewijzigd, dus naar een bestemming waar men dan wel naartoe kan.

Voor inkomende studenten van buiten de Europese Unie worden waar mogelijk de visaprocedures ook prioritair behandeld, om die studenten zo snel mogelijk toe te laten naar België te reizen. Dat kan nu ook omdat er ook op dat vlak een minder grote drukte is, natuurlijk. Onze instellingen zijn ook heel flexibel met betrekking tot de startdatum voor die studenten, en bieden waar nodig ook de mogelijkheid om alvast online, digitaal lessen te volgen, in afwachting van het vertrek richting Vlaanderen. Onze hogeronderwijsinstellingen nemen ook allerlei initiatieven om de studenten te helpen en te ondersteunen bij aankomst, met bijvoorbeeld een 'welcome village', waar ook gratis op corona kan worden getest, en het voorzien in de nodige veiligheidsproducten. Er wordt bij dergelijke initiatieven ook dikwijls samengewerkt met de ontvangende stad.

Via de portaalsite www.studyinflanders.be bieden we ook alle informatie aan voor studenten uit het buitenland die naar Vlaanderen willen komen. Van daaruit wordt er ook onmiddellijk doorgelinkt naar de coronapagina's, zodat men ook vanuit het buitenland goed weet waar men aan toe is met betrekking tot de veiligheid en de beperkingen die bestaan in ons land.

Gelet op dit alles zullen er natuurlijk financiële gevolgen zijn, negatief en positief, voor onze hogeronderwijsinstellingen. Ook gelet op hetgeen ik heb geschetst, heb ik daar nog geen volledig zicht op, omdat we heel flexibel zijn en nog mogelijkheden bieden om alsnog te komen. Eigenlijk hanteren we wel de ratio dat uitstel geen afstel is. We kunnen echter pas aan het eind van de rit bekijken wat de concrete financiële gevolgen zijn.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel. We leven vandaag natuurlijk in heel bijzondere tijden door het coronavirus. In die context is het niet evident om die studentenmobiliteit elke dag opnieuw te kunnen realiseren, hoewel die net zo belangrijk is voor de internationale context waarin we leven en waarin men opgroeit. Hebt u wat dat betreft misschien ook bijkomende richtlijnen ten aanzien van het hoger onderwijs, van hogescholen, naar aanleiding van de pandemie, die op dit ogenblik toch groter wordt?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik ben zelf uitwisselingsstudent geweest. Ik heb mijn Erasmus gedaan in Lund, in het zuiden van Zweden en heb dat ervaren als een zeer grote verrijking, zowel op academisch als op persoonlijk vlak. Natuurlijk hebben we nu die wereldwijde uitbraak van het coronavirus, en dat bemoeilijkt heel wat lopende en geplande uitwisselingen. De uitwisselingen zijn namelijk sterk afhankelijk van nationale en internationale reisbeperkingen, en daar kunt u uiteraard weinig aan veranderen, minister.

Bovendien is de context wat hij is. We zijn momenteel zelfs het op een na roodste land in Europa. En ook in de rest van Europa zijn er amper nog groene zones te vinden. Het zou dus onverantwoordelijk zijn, mochten we studenten actief gaan aansporen om nu naar hier te komen en vice versa, hoe jammer we dat ook vinden.

Ik heb over dit thema zelf ook twee schriftelijke vragen aan u gesteld, minister. In uw antwoorden gaf u aan dat onze hogeronderwijsinstellingen flexibel zullen proberen in te spelen op mogelijke moeilijkheden. U hebt dat hier vandaag nogmaals bevestigd. Zo kunnen ze onder andere de optie bieden aan internationale studenten om alvast online te starten, mochten ze niet op tijd fysiek in Vlaanderen aankomen. U verwees in uw antwoord op mijn schriftelijke vragen ook als voorbeeld naar de UGent, die actief aan de slag is gegaan met het zoeken naar flexibele en creatieve oplossingen om de eigen studenten alsnog kansen te bieden om internationale en interculturele competenties te verwerven.

In dat kader vermeldde u ook dat er geregeld overleg is tussen de instellingen onderling, alsook met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de overheid, om hierover zo goed mogelijk af te stemmen. Kunt u concreter toelichten welke resultaten die gesprekken tot dusver hebben opgeleverd? Is het mogelijk om hier op kortere termijn veel flexibele oplossingen rond op te zetten? Wat zijn de verschillende mogelijkheden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb de flexibiliteit geschetst die we aan de dag leggen met betrekking tot onder andere beurzen. Studenten kunnen hun mobiliteit uitstellen. De duur kan ook geregeld worden. Ik denk dus dat er een hoge mate van flexibiliteit aan de dag wordt gelegd, zowel voor de uitgaande studenten als voor de inkomende studenten.

De heer Brouns had ook nog een vraag gesteld, maar dat viel even weg.

Jo Brouns (CD&V): Mijn vraag was of u, gezien de bijzonder moeilijke situatie met corona, in contact treedt met de hogeronderwijsinstellingen om de richtlijnen rond studentenmobiliteit te herzien in functie van corona, dus om dat op dit ogenblik veeleer af te raden.

Minister Ben Weyts: In de praktijk zorgen we er niet voor dat het expliciet wordt afgeraden. Die internationale mobiliteit en internationale competenties blijven natuurlijk belangrijk. Maar we zijn vandaag in een stadium dat dat zelfs niet meer afgeraden

hoeft te worden, zelfs al zou je dat willen. Tot op heden, door de periode van relatieve versoepeling, zijn er toch enkele procentjes naar boven gekomen van studenten die effectief naar het buitenland wilden gaan en vice versa, maar die vraag is natuurlijk snel verstomd, gelet op de gewijzigde epidemiologische toestand in dit land.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Bedankt voor uw antwoorden, minister. Het is een heel actueel thema, gezien de context waarin we zitten. Studentenmobiliteit is vandaag geen evidentie, goed wetende hoe belangrijk dat is voor de internationale positie van ons allemaal, maar ook om onze studenten klaar te maken in de wereld die vandaag meer dan ooit geïnternationaliseerd is. Als land in het hart van Europa blijft het voor ons heel belangrijk dat wij zowel in- als uitkomende studenten mogen blijven onthalen. Maar ik ben het natuurlijk met u eens dat dat in de gegeven omstandigheden bijzonder moeilijk is.

Misschien moeten we dan in het post-coronatijdperk extra aandacht hebben voor of een tandje bij steken om de studentenmobiliteit weer een relance te geven. Nogmaals, zoals uit de studie blijkt, is dat sociaaleconomisch gigantisch belangrijk voor Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nijpende capaciteitstekort in het leerplichtonderwijs, in het bijzonder in het secundair onderwijs – 3500 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Uit inschrijvingscijfers van 2020-2021 van het Katholiek Onderwijs blijkt dat het aantal leerlingen dat les volgt in het Katholiek Onderwijs gestaag blijft toenemen. Dit jaar starten 747.852 leerlingen, 709 meer dan vorig jaar. De groei zet zich voor het derde jaar op rij voort.

De stijging is vooral te zien in alle niveaus van het buitengewoon onderwijs. In het schooljaar 2017-2018 waren er 26.429 leerlingen in het Katholiek Buitengewoon Onderwijs, terwijl er dit jaar 28.555 leerlingen starten.

De koepel haalt aan dat met deze groeicijfers het capaciteitstekort toeneemt en de vraag naar bijkomende financiële middelen stijgt. Vooral in de steden krijgen scholen het moeilijk een plaats te vinden voor geïnteresseerde jongeren.

Ik citeer Lieven Boeve: "Deze cijfers, en het besef dat de aangroei van leerlingen zich de komende jaren doorzet, tonen de nood aan investeringen in goede schoolgebouwen. (…) We rekenen daarbij wel op de overheid om voldoende middelen te voorzien voor de subsidiëringen van scholenbouwinvesteringen, zowel voor het bestaande patrimonium als voor de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding."

In juni van dit jaar gaf u aan specifiek middelen uit te trekken voor extra capaciteit in het buitengewoon basisonderwijs. Ik citeer: "Bovendien komt er extra geld voor infrastructuur. Voor de eerste keer worden er specifiek middelen uitgetrokken voor extra capaciteit in het buitengewoon basisonderwijs. Het gaat dit jaar al om ruim 7 miljoen euro. (…) Ten tweede nemen we op korte termijn dringende capaciteitsmaatregelen, met huursubsidies of tijdelijke infrastructuur voor het buitengewoon

onderwijs. Ten derde investeren we op langere termijn in extra infrastructuur: we voorzien deze regeerperiode 3 miljard euro voor schoolinfrastructuur."

Daarnaast verkondigde u in augustus om zo'n 34 miljoen euro te investeren in bijkomende capaciteit, waarvan specifiek 10 miljoen euro naar de Vlaamse Rand gaat.

Minister, zoals hierboven aangehaald hebt u al enkele investeringen aangekondigd om het capaciteitsprobleem aan te pakken. Denkt u dat de geplande investeringen voldoende zijn om genoeg bijkomende capaciteit te creëren, zowel in het buitengewoon als het gewoon secundair onderwijs, en zo het stijgend aantal leerlingen op te vangen in de scholen?

Plant u naast de middelen voor het buitengewoon basisonderwijs ook voor het buitengewoon secundair onderwijs – waar het capaciteitstekort ook toeneemt – extra investeringen om bijkomende schoolcapaciteit te creëren?

Op korte termijn zal er met huursubsidies gewerkt worden, zo geeft u aan. Wanneer start de door u beloofde oproep tot huursubsidies? Wie kan hieraan deelnemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Heel wat antwoorden zitten reeds vervat in de conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 10 juli 2020. Zoals u terecht opmerkte omvat dit masterplan heel wat extra budgettaire inspanningen, voor in totaal 3 miljard euro aan nieuwe investeringsbeslissingen, ten behoeve van onze schoolinfrastructuur.

De capaciteitsmonitor probeert al sinds 2015 objectief in kaart te brengen in welke gemeenten en onderwijszones we de grootste capaciteitsuitdagingen hebben. In dat kader wees ik alvast 34 miljoen euro extra middelen toe voor volgend jaar. Vanaf 2022 wordt elk jaar 75 miljoen euro specifiek vrijgemaakt voor capaciteitsprojecten. Dit is een gevoelige stijging, een toename van 50 procent, ten opzichte van de laatste jaren.

Met het oog op de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024 zal in de loop van 2021 een derde editie van de capaciteitsmonitor worden gemaakt, waarbij de vraagprognoses gebaseerd worden op de bevolkingsvooruitzichten van Statistiek Vlaanderen die gepland zijn voor maart 2021. Gezien het van belang is om tot een zo correct mogelijke inschatting van de werkelijke tekorten te komen, zullen daarbij ook aanbodgegevens voor het buitengewoon basis- en secundair onderwijs verzameld worden, naast een update van de aanbodgegevens die verstrekt zijn voor het gewoon basis- en secundair onderwijs vanuit de gemeenten bij de aanbodbevraging in het kader van de opmaak van de tweede editie van de capaciteitsmonitor in 2018.

Aangezien bij het bepalen van de te verwachten tekorten in de capaciteitsmonitor rekening wordt gehouden met een realistische benuttingsgraad van de maximale capaciteit van een schoolgebouw, is het niet wenselijk om in alle gemeenten of onderwijszones het volledig te verwachten tekort weg te werken. Er zijn golfbewegingen eigen aan demografische groei. Gelet daarop is het van belang om geen structurele overcapaciteit te creëren. Ik denk ook niet dat we ons dat kunnen permitteren, gelet op de grote nood die er bestaat. We gaan er daarom van uit dat dankzij deze extra budgettaire middelen tegen het schooljaar 2024-2025 de grootste te verwachten tekorten beantwoord kunnen worden in de onderwijszones en gemeenten die daar het meest nood aan zullen hebben.

Bij de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024 is alvast opgenomen in de conceptnota van het masterplan dat de onderwijsverstrekkers, waar dat wenselijk is, kunnen anticiperen op de te verwachten capaciteitsbehoeften in het buitengewoon onderwijs, en dit zowel in het buitengewoon basis- als secundair onderwijs,

door bijvoorbeeld prioriteit te geven aan de verdere uitbouw van bestaande campussen of de oprichting van nieuwe campussen, waar zowel gewoon als buitengewoon onderwijs een aanbod hebben.

Bij de opmaak van de derde editie van de capaciteitsmonitor zal ook ruimere aandacht gaan naar analyses inzake de te verwachten tekorten in het buitengewoon onderwijs. Op basis van die inzichten zullen we, naargelang de te verwachten tekorten, de capaciteitsmiddelen verdelen over het gewoon basisonderwijs, het gewoon secundair onderwijs, het buitengewoon basisonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs.

Zoals voorzien in de conceptnota plan ik een volgende oproep tot huursubsidies ten laatste volgend jaar. Dan zal er telkens een jaarlijkse oproep komen. Alle schoolbesturen en inrichtende machten van het vrij en officieel gesubsidieerd onderwijs kunnen hieraan deelnemen, dus ook deze van het buitengewoon onderwijs.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wat de huidige ronde betreft, begrijp ik dat die vooral gericht is op projecten uit vorige capaciteitsrondes die nog niet geselecteerd werden, eerder dan op zoek te gaan naar nieuwe projecten. Er bereikten u en ons wel wat bezorgde signalen omtrent de krappe timing, zeker in combinatie met de nieuwe systematiek van de bovengemeentelijke taskforces. Houdt u rekening met de bezorgdheid omtrent de krappe timing inzake de gestelde deadlines? Ik ga ervan uit dat u dat eventueel mee in ogenschouw neemt bij de timing van uw noodzakelijk BVR op dat vlak.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Wilt u meegaan in een voorgestelde evaluatie via dialoog met lokale besturen die op dat vlak toch heel wat ervaring hebben opgebouwd als regisseur in dat verhaal?

Het is goed dat er massief geïnvesteerd wordt in de uitbreiding van de capaciteit, zodat elk kind een stoel en bank heeft in de school. We weten allemaal dat het een grote uitdaging is en blijft om enerzijds de middelen vast te leggen en anderzijds te bouwen. Daar zit een hele periode tussen. We volgen dat op. We monitoren dat. Hebt u zicht op de versnelling? Is die ingezet? Voorziet u nog in bepaalde acties om die doorlooptijd te verkorten?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord.

Als het gaat over infrastructuur, dan financieren wij vanuit Vlaanderen het GO! voor 100 procent.

Maar daar komt wel bij dat het GO! geen leningen kan afsluiten, dat dat niet mogelijk is. U ging toen nagaan welke mogelijkheid er was voor het GO! om wel degelijk leningen af te sluiten voor de infrastructuurwerken. Dat is trouwens wel mogelijk voor het Katholiek Onderwijs. Zij krijgen tot 70 procent van Vlaanderen voor het vernieuwen van gebouwen, die overigens tot hun eigendom behoren en niet tot dat van Vlaanderen. Daarbij doen zij wel de belofte dat die gebouwen de daaropvolgende jaren enkel en alleen kunnen worden gebruikt voor onderwijs.

Minister, u moet dit uiteraard bespreken met uw collega-minister Diependaele, maar is het eventueel mogelijk om het GO! toe te laten op zoek te gaan naar andere vormen van financiering, in de vorm van leningen die op dit moment, gezien de conjunctuur, een goede zaak zouden kunnen zijn?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik heb onlangs een antwoord ontvangen op mijn schriftelijke vraag aan u over het in kaart brengen van het plaatstekort in het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen. We hebben toen gezien – en we hadden daarover eerder al berichtgeving ontvangen in de kranten – dat de cijfers van de provincie Antwerpen het meest alarmerend zijn. Ook vorig schooljaar werden er 23 kleuters geweigerd in het buitengewoon onderwijs. Bijna 7 procent van de kinderen in de lagere school voor buitengewoon onderwijs vond geen plek. In het secundair onderwijs ging het over een kleine 2,5 procent.

U hebt toen onmiddellijk, minister, extra noodcapaciteit ingericht. En ook in het Onderwijsdecreet XXX hebben we via een amendement een tijdelijke oplossing geboden, via de mogelijkheid voor scholen om in overcapaciteit te gaan. We hebben dus zeker geprobeerd om er goed op te ageren.

In de cijfers die ik kreeg, viel op dat ook de provincie Oost-Vlaanderen in de gevarenzone komt. Vorig jaar vond bijna 9 procent van de kleuters niet meteen een plek in het buitengewoon onderwijs.

Als we dat vertalen naar de types, zien we dat het tekort voor kinderen in het buitengewoon onderwijs in alle types toeneemt, waarbij vooral het percentage van toename in type 2, 4 en 9 op kleuterniveau, type 9 op het lagereschoolniveau en OV4 (opleidingsvorm) op het secundair niveau opvalt.

Zoals collega Brouns terecht heeft aangekaart, is het goed dat het voor het eerst zo is dat er extra capaciteitsmiddelen werden vrijgemaakt specifiek voor het buitengewoon onderwijs. Er is sprake van 7 miljoen euro.

Minister, in uw antwoord geeft u aan dat u erover wilt waken geen overcapaciteit te creëren, wegens golfbewegingen door demografische verschuivingen. Wij werken ook aan een inschrijvingsdecreet, uiteraard ook voor het buitengewoon onderwijs. Daarin kan de mogelijkheid vervat zijn om de capaciteitsmogelijkheden en de tekorten in het buitengewoon onderwijs wat beter in kaart te brengen. Ziet u dat eventueel ook als een mogelijk instrument om het capaciteitstekort wat beter te monitoren?

In het buitengewoon onderwijs is ook de typologie een grondslag van golfbewegingen. Ik begrijp uit uw antwoord dat de nieuwe conceptnota onderwijsverstrekkers de mogelijkheid zal geven om voldoende te monitoren waar er noden zijn voor het gewoon en het buitengewoon onderwijs.

Minister, mijn bijkomende vraag was welke pistes u nog ziet om kort op de bal te monitoren. U hebt daar in uw antwoord al deels op geantwoord, maar mocht u nog bijkomende pistes in gedachten hebben, hoor ik graag welke.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Minister, de heer Brouns had het over de stijgende cijfers in het Katholiek Onderwijs. Dat is misschien niet te verbazen. Maar mij is toch ook het persbericht van het GO! bijgebleven, dat ook snel groeit. Ons eigen gemeenschapsonderwijs kreeg er dit jaar 5237 leerlingen bij – dat is een groei met 2,5 procent. Er was bovendien geen plaats voor 6515 kinderen. Dat is meer dan andere jaren, maar ook andere jaren moest het GO! gemiddeld 5000 leerlingen weigeren.

Dat betekent in de feiten dat de vrijheid van onderwijs onder druk komt te staan en dat ouders op veel plaatsen niet meer de keuze kunnen maken die ze zouden willen maken. Ik denk dat we allemaal vinden dat dat een probleem is, welke keuze de ouders ook willen maken.

Minister, ik ben blij dat er extra middelen vrijkomen in het kader van het capaciteitsprobleem. Dat is zeker een stap in de goede richting. Maar ik vrees dat we er

daarmee niet zullen komen, noch in het buitengewoon onderwijs noch in het gewoon onderwijs. Het is alvast een goede zaak dat u naar de capaciteitsmonitor kijkt, om te zien waar de noden het grootst zijn. Op welke manier gebeurt de verdeling tussen de koepels? Gebeurt dat op basis van projecten, van projectaanvragen? Hoe wordt gegarandeerd dat zeker ook het eigen onderwijs, het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, wordt gevrijwaard?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik heb specifiek over de capaciteit in de Vlaamse Rand een vraag om uitleg ingediend, maar ik heb die moeten omzetten in een schriftelijke vraag. Bij mijn weten – maar ik kan mis zijn – heb ik daarop nog geen antwoord zien passeren.

Minister, wat is er intussen gebeurd qua capaciteit in de middelbare scholen in de Rand? Zijn er al concrete projecten uitgevoerd? Er was ook een vraag in die scholen. Ze hebben extra klaslokalen bijgemaakt en ze hebben ook extra leerkrachten ingezet om aan die leerlingen les te geven. Maar dat is natuurlijk niet op basis van de cijfers van vorig jaar. Dat is dus in bovenaantal. Zij vragen of die leerkrachten gesubsidieerd kunnen worden. Dat was de zorg van onder meer een school in Ternat.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Het is zeer goed dat er opnieuw fors wordt geïnvesteerd in capaciteit. De krijtlijnen waren al opgenomen in het masterplan van juli 2020. Ik juich toe dat daar de capaciteitsmonitor als richtsnoer wordt gebruikt en dat de middelen worden besteed waar ze het meest nodig zijn, dat we niet naar een soort van wafelijzerpolitiek gaan waarbij alles op een weegschaaltje moet worden afgewogen opdat elk net hetzelfde aantal krijgt. Het is nuttiger om te investeren daar waar het nuttig is.

In het relanceplan van 4,3 miljard euro dat door de regering werd aangekondigd, een historisch investeringsprogramma, is ook een heel groot luik investeringen in infrastructuur opgenomen. Ik dacht dat dat een exhaustief lijstje was. Daarin werd ook schoolinfrastructuur vermeld. Ik heb nog niet de uitsplitsing gezien van hoeveel exact de enveloppe bedraagt die voor schoolinfrastructuur is voorzien. Moeten we dat begrijpen als verduurzaming van het bestaande patrimonium? Of zullen in die middelen van het relanceplan ook extra capaciteitsmiddelen zitten? Hebt u al zicht op de bedragen van die middelen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het laatste betreft: het gaat om 3 miljard euro investeringen in schoolinfrastructuur. Dat is nog nooit gezien. Dat is nog een half miljard euro meer dan de afgelopen periode. Ik denk dat we daarmee toch de grootste noden moeten kunnen lenigen.

De termijnen zijn soms krap. Natuurlijk willen we, gelet op de nabijheid in tijd, zo snel mogelijk schakelen in de diverse procedures om ervoor te zorgen dat de noden, die toch wel hoog zijn en die zich zeker zullen manifesteren tegen het schooljaar 2024-2025, worden gelenigd.

Er werd ook gevraagd naar de rol van de lokale besturen. We zorgen ervoor dat over de capaciteitsmiddelen afspraken worden gemaakt per cluster van gemeenten, waarbij we gemeenten hebben aangeduid om de zaak te trekken, gewoon om die andere gemeenten samen te roepen. De coördinatiefunctie blijft daartoe beperkt.

Voor de verdere opvolging zijn het natuurlijk de lokale besturen zelf en de onderwijsinstellingen die aan het stuur komen te zitten, niet het geaggregeerd niveau van de cluster van gemeenten.

Wat de doorlooptijd betreft, proberen we natuurlijk altijd progressie te boeken. Net dankzij de lessen uit het verleden, denk ik dat we in Vlaanderen zowel wat betreft de pps-structuur als de normale werking van AGION, altijd wel vooruitgang geboekt hebben. Ik denk dat dat een heel performante overheidsdienst is, die nog altijd vooruitgang boekt.

Inzake het GO! en de leningen, is het natuurlijk zo dat het GO! geconsolideerd is. Die dading wordt dus ESR-matig meegerekend in onze begroting. De kosten worden bijgevolg a rato van de oplevering genomen, niet a rato van de afbetaling van de lening.

Wat dan de tekorten betreft, denk ik dat het zeer goed is dat we een extra inspanning doen voor het buitengewoon onderwijs. Op dat vlak blijft het dus niet bij praatjes. We hebben er ook dit jaar voor gezorgd dat er op zeer korte termijn extra capaciteit kan worden gecreëerd voor het buitengewoon onderwijs. Hoe hebben we dat gedaan? Door voor het buitengewoon onderwijs een bijkomend telmoment mogelijk te maken. We zetten extra infrastructuurmiddelen in om te zorgen voor een uitbreiding van de capaciteit, vooral dan bij bestaande instellingen waar men een groot overtal aan inschrijvingen genoteerd had. Maar bakstenen en extra plaats volstaan natuurlijk niet; je moet ook zorgen voor de corresponderende extra middelen. Daarom hebben we de mogelijkheid gecreëerd om voor het buitengewoon onderwijs een tweede telmoment in te bouwen, in oktober.

Voor het gewone onderwijs is het natuurlijk zo dat er één telmoment is in februari. Als er dan achteraf nog leerlingen worden ingeschreven boven de capaciteit … tja, op eigen houtje handelen om de factuur dan bij de overheid en bij de belastingbetaler te droppen, dat is een weinig constructieve houding, zeker als je weet wat voor inspanningen wij doen voor de Vlaamse Rand, met de extra capaciteit die er zit aan te komen. In 2021 streven we vijfhonderd plaatsen na in Dilbeek, 435 in Vilvoorde, 160 in Halle. Ik ga er ook van uit dat de Vlaamse Rand bij de volgende capaciteitsmonitor nog serieus zal aandikken.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, bedankt.

Collega's, ik denk dat dit duidelijk een thema is dat ons zeer na aan het hart ligt. Infrastructuur vormt de basis voor goed onderwijs. We moeten ervoor zorgen dat er voor elke leerling voldoende plaats is. Er zijn nu inderdaad bijzonder veel middelen vrijgemaakt en dat is alleen maar toe te juichen, want dat is absoluut noodzakelijk. Maar ik denk inderdaad dat het voor ons een uitdaging moet zijn om door middel van een goede opvolging via de capaciteitsmonitor het pijnpunt van de doorlooptijden aan te pakken. We reserveren veel middelen, maar we moeten ze natuurlijk ook zo snel mogelijk kunnen operationaliseren. Dat is een aandachtspunt dat we met zijn allen moeten bewaken. En u kunt rond die versnelling wel nog een aantal maatregelen nemen, zodat de belangrijke en substantiële middelen die we vrijmaken zo snel mogelijk geïnvesteerd kunnen worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanbod van een gratis lerarenopleiding voor Brusselse werklozen met de juiste competenties – 17 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, in het Brussels Gewest besliste men om werklozen met de juiste competenties die getroffen zijn door de coronacrisis, gratis een lerarenopleiding aan te bieden. Op die manier hoopt men er het lerarentekort in het secundair onderwijs op te vangen. Men probeert daarbij vooral werklozen met enkele concrete technische competenties op het vlak van wiskunde, wetenschappen of de Nederlandse taal te heroriënteren. De lerarenopleiding wordt aangeboden aan de Hogeschool Francisco Ferrer. De bedoeling is dat ze hun opleiding combineren met halftijds werk in een school. De tewerkstelling wordt dan opgenomen als onderdeel van de verplichte stage. Dat lijkt een beetje op de LIO-trajecten (leraar in opleiding) die wij in Vlaanderen kennen.

Minister, toen ik dit las, was ik de gedachte niet ongenegen. Door corona zijn er mensen werkloos geworden, en zij zullen misschien werkloos blijven door corona. Wat is uw reactie op dat project? Ziet u daar brood in? Zijn er gelijkenissen met projecten die we vandaag de dag al hebben in Vlaanderen? Ziet u mogelijkheden om eventueel een gelijkaardig project op Vlaams niveau op te starten of vorm te geven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben in Vlaanderen eigenlijk twee gelijkaardige trajecten. We hebben de onderwijskwalificerende opleidingstrajecten (OKOT) met VDAB-opleidingscontract. Via dat traject kunnen werkzoekenden een lerarenopleiding volgen aan een Vlaamse hogeschool of universiteit. Ze behouden dan hun werkloosheidsuitkering, en ook het inschrijvingsgeld en de kosten van het leermateriaal worden door VDAB terugbetaald. Dat bestaat ook voor de graduaten en de reguliere opleidingen, en ook voor de verkorte educatieve master. Via dat traject kan een lerarenopleiding voor zowel kleuter- en lager onderwijs als secundair onderwijs worden gevolgd. Die trajecten voor het secundair onderwijs focussen ook op knelpuntvakken, natuurlijk, zoals Frans, elektriciteit of wiskunde. Ook leraren die met hun huidige bekwaamheidsbewijzen weinig kans hebben op een duurzame loopbaan, hoewel ik niet weet of dat er zoveel zijn, kunnen via zo'n OKOT-traject hun onderwijsbevoegdheid uitbreiden. In dat opzicht is dat traject dus nog ruimer dan het traject van het Brusselse Gewest dat net werd beschreven. Ik heb begrepen dat dat een samenwerking is tussen de stad Brussel en het Brusselse Gewest.

Je hebt daarnaast nog een tweede traject, het LIO-traject, dat u zelf hebt vermeld. Student-leraren kunnen dat volgen in alle lerarenopleidingen in Vlaanderen. Daarbij kan iemand die een lerarenopleiding volgt, al als leraar worden aangesteld in een school tijdens zijn opleiding. De school neemt daarbij een deel van de praktische opleiding van die leraar op zich. Net als bij het Brusselse project kan die tewerkstelling worden opgenomen als onderdeel van de stage. Bij LIO gaat het daarenboven om een gewone aanstelling binnen de omkadering die een school ontvangt. De leraar in opleiding wordt dus als volwaardig personeelslid in de school aangesteld en ontvangt een salaris.

Een belangrijke voorwaarde om te kunnen instappen in zo'n LIO-traject is dat de leraar in opleiding in het bezit is van een bekwaamheidsbewijs voor het ambt waarin hij wordt aangesteld. Op die manier verzekeren we ons er natuurlijk ook van dat de betrokkene over de juiste kennis en vaardigheden beschikt om in zijn ambt voor de klas te staan.

Er zijn dus wel wat overeenkomsten tussen de trajecten die al in Vlaanderen bestaan en het project dat momenteel in Brussel is opgestart. Wat me dan wel enigszins verbaast, is dat de samenwerking zich blijkbaar beperkt tot de Hogeschool Francisco Ferrer. Ik heb dat eens opgezocht. De heer Ferrer is een pedagoog. Dat is echter een Franstalige hogeschool, terwijl aan Vlaamse zijde Erasmus en Odisee natuurlijk ook lerarenopleidingen aanbieden. Ik heb snel eens geïnformeerd of er sprake was van een weigering of zo, of er contact is geweest. Volgens mijn eerste

informatie is daar geen vraag gekomen, maar is er wel een bereidheid van de kant van die hogescholen. Het zou dus toch wel enigszins vreemd zijn dat een tweetalige stad en een tweetalig gewest als Brussel zich zouden beperken tot een aanbod van maar één onderwijsvorm, namelijk het Franstalig onderwijs.

Dat zouden we toch eens moeten navragen bij de stad Brussel en/of bij het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik heb begrepen dat de samenwerking is: Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en stad Brussel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister. Mijn eerste bijkomende vraag hebt u ook al meteen beantwoord in uw antwoord, namelijk in welke mate onze Nederlandstalige hogescholen betrokken zijn in dit project. U hebt zelfs al navraag gedaan. Dat zij niet gecontacteerd zijn, vind ik absoluut een gemiste kans. Ik vind het ook jammer dat de hier aanwezige collega's wier partij ook afgevaardigd is in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, daar blijkbaar ook niet aan gedacht hebben. Dat is toch jammer. Maar ik neem aan dat ze nu volop intensief aan het sms'en zijn. Voilà, ik zie dat mevrouw Goeman al haar telefoon toont. Ik neem aan dat ze dringend naar de collega's aan het sms'en is om het te laten weten. Ik zal de sms dicteren, mevrouw Goeman: "Hoe is het mogelijk dat enkel een Franstalige hogeschool jullie aanbod heeft gekregen en jullie niet zelf hebben gedacht aan de Nederlandstalige hogescholen? Maar minister Weyts bevestigt dat Odisee er wel toe bereid is." Er is nog een andere Brusselse hogeschool, maar ik ben de naam even kwijt. In elk geval betrekken we die wel.

Minister, het is een goede zaak en een opportuniteit op dit moment om mensen die werkloos zijn, misschien nu over de brug te halen. We hebben de anciënniteit die we bij zijinstroom al voorzien. Dat is natuurlijk voor mensen die de opleiding al hebben genoten. Maar we hebben op dit moment hele lijsten van mensen die technisch werkloos zijn door corona. Ik vrees dat dat in een aantal gevallen zal worden omgezet in blijvende werkloosheid – lees: werkzoekend. Kunnen we bij VDAB geen actieve wervingscampagne opzetten, om op die OKOT-trajecten actief wervend te gaan zoeken naar mensen, en echt bij mensen te gaan aankloppen en het bekendmaken? Want geef toe, als we tegen mensen zeggen dat er OKOT- en LIO-trajecten voor hen ter beschikking zijn, zullen heel weinigen daarop intekenen. Maar we weten welke diploma's die mensen hebben. We kunnen die mensen actief benaderen. Ze zijn nu technisch werkloos. Ze hebben ooit al in het onderwijs gestaan of hebben interesse. Misschien kunnen we ze langs die weg over de brug trekken. Ik denk dat dat zinvol zou kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor het antwoord en voor de zeer interessante vraag. Het is inderdaad een gemiste kans dat de Vlaamse hogescholen in Brussel, onder andere Erasmus, niet aangeschreven zijn. Ik hoop, minister, dat u contact opneemt om daar alsnog stappen in te zetten.

Er zijn inderdaad al heel wat mooie projecten. Er was al een vraag rond de zijinstroom, waar we de link gelegd hebben met de VDAB-projecten die er zijn. Dat is heel mooi. Ik kan u zeggen, collega Daniëls, dat er vanuit VDAB inderdaad heel wat werk van wordt gemaakt om mensen te screenen, om te zien of ze echt de capaciteit en de mogelijkheden hebben en of ze het in zich hebben om toekomstig leerkracht te worden, ook in zeer korte tijd. Daar moeten we blijvend aandacht voor hebben, dat die pedagogische kwaliteit voldoende gegarandeerd is, ook al is dat een zeer kort traject.

Ik had nog een bijkomende vraag. Er zijn ook parlementsleden van andere partijen, onder andere onze partij, die al de vraag gemaakt hebben en die aan minister Gatz

zullen stellen, hoe het komt dat de aangekondigde leerkrachtenopleiding voor werklozen enkel gericht is naar onze Franstalige collega's. Ik denk dat die vraag binnenkort gesteld wordt, deze week zelfs nog. We volgen dat zeker op. Ik hoop in elk geval dat er werk van wordt gemaakt om ook onze Nederlandstalige burgers in Brussel en omstreken te bedienen van de opleiding tot leraar.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank aan de collega's die hier al mee bezig zijn. Ik hoop dat we langs verschillende kanalen effect kunnen bereiken. Ik had daar trouwens meteen een schriftelijke vraag over ingediend, om daar wat meer details over te weten te komen. Die ligt ook nog op de plank.

Wij hadden immers schrik dat men in Brussel gewoon zou zeggen: ze kunnen naar die Franstalige school, en dan zullen ze ook wel in het Nederlandstalig onderwijs terechtkunnen.

Dat zou toch nogal straf zijn, dat we op die manier echt mensen binnen zouden krijgen die absoluut onze taal niet kennen of onvoldoende en niet gekwalificeerd zijn om daar les te geven. In Brussel gebeurt het nogal eens vaker dat men denkt dat het wel zal lukken en dat 'die Vlamingen desnoods wel wat gebarentaal verstaan'. Wij maken ons daar wat zorgen over.

We hopen dat het tenminste op een deftige opleiding kan uitdraaien voor de Nederlandstaligen in Brussel.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Op het moment dat het lerarentekort zowel in Vlaanderen als in Brussel prangend is, kunnen we dit soort projecten alleen maar toejuichen.

Ik had inderdaad nog nooit van de Vlaamse varianten gehoord, LIO en OKOT. Ik kan me alleen maar aansluiten bij de vraag van de heer Daniëls om te bekijken of dat niet meer in de verf moet worden gezet. We kunnen twee vliegen slaan in een klap: mensen opnieuw aan een job helpen en het lerarentekort verder proberen in te dijken. Ik neem aan dat u mij vandaag niet zomaar uit het hoofd cijfers kunt meegeven over het aantal dat zich in Vlaanderen voor dat soort trajecten heeft ingeschreven, anders ben ik daar altijd bijzonder in geïnteresseerd. Anders stel ik een schriftelijke vraag.

Wat Brussel betreft, sluit ik me aan bij de opmerkingen van de collega's. Ik had ook nog niet van de Brusselse variant gehoord. Ik zal me daarover informeren. Het lijkt me logisch dat er dan ook wordt samengewerkt met een Nederlandstalige hogeschool. Ik wou voorstellen om een vraag te laten stellen aan minister Gatz, maar dat gaat blijkbaar sowieso gebeuren. We zullen ons met veel plezier aansluiten bij de discussie. Ik zal via onze kabinetten opvolgen hoe het verloopt. Het is niet meer dan normaal dat er in zo'n project niet alleen een Franstalig maar ook een Nederlandstalig traject wordt aangeboden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het actief promoten doet VDAB natuurlijk zelf. Wie een werkloosheidsuitkering ontvangt, moet gevat worden door VDAB.

In de cijfers van VDAB lees ik dat in 2019 863 personen een lerarenopleiding hebben gevolgd. Het is misschien de moeite om eens te bekijken hoeveel er effectief terechtgekomen zijn in het onderwijs. Het ene leidt niet noodzakelijk tot het andere.

Mevrouw Goeman gaat dat allemaal in orde brengen. Het Brusselse Gewest en de stad gaan zich ook richten op het Nederlandstalig aanbod. Mijnheer Daniëls, dan kunt u uw volgende vraag om uitleg richten tot mevrouw Goeman in mijn plaats.

Ik ga ervan uit dat dat project slechts uniek voor francofonen zou zijn en dat er snel geschakeld kan worden naar een uitbreiding richting Odyssee, Erasmus en dergelijke waar we een kwalitatief hoogstaande lerarenopleiding hebben.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u om mij eraan te herinneren dat de EHB staat voor Erasmushogeschool Brussel. Mijn excuses aan onze vroegere collega Ann Brusseel. Mocht ze hier nog zitten, we zouden al enig geroep gehoord hebben. Dat is het voordeel van een digitale vergadering.

Het is goed dat we VDAB oproepen om daar nog eens extra op te screenen en extra op in te zetten. Het is een opportuniteit in twee richtingen. Eén, om mensen van job te doen veranderen. Crisissen zijn het moment waarop mensen denken: is dit wel wat ik wil. Twee, we kunnen het aanbod voorzien. Op die manier kunnen we mensen aantrekken.

Aan de andere kant, minister, collega's, staan we voor de uitdaging om voldoende en juist geprofileerde leerkrachten – zeker in knelpuntberoepen – aan te trekken. In Brussel moeten we dat in twee talen voorzien, ook de Brusselse scholen zijn op zoek naar leerkrachten, dat lijkt me niet meer dan normaal. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra-murosactiviteiten voor scholen
– 102 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Deze vraag is opgesteld voor duidelijk was dat de cijfers echt wel de hoogte in zouden gaan. Morgen is er een Overlegcomité. Ik denk dus dat de context van deze vraag ook wat veranderd is, maar ik wil ze toch stellen. Ik zal mijn vraag een beetje aanpassen aan die nieuwe context.

Heel recent trok de sector van de jeugdverblijfcentra aan de alarmbel. 'Zonder extra maatregelen dreigt het einde voor diverse verblijven,' luidt het. In West-Vlaanderen zijn er heel wat bedrijven gericht op jongeren en daarom stel ik deze vraag. Dit zou een verarming betekenen omdat deze bedrijven niet alleen gericht zijn op jongeren vanuit onderwijs, maar ook op het jeugdwerk an sich.

Alhoewel de voorbije zomer redelijk goed is verlopen, is er nu toch grote bezorgdheid voor wat komt. Eind augustus werd in de huidige draaiboeken voor het secundair onderwijs vastgelegd dat extra-murosactiviteiten alleen toegelaten kunnen worden in code groen. Daar zijn we nog helemaal niet. Logischerwijs heeft dit een heel grote impact op de jeugdverblijfcentra, die nu helemaal geen perspectief hebben.

Minister Dalle maakte eind augustus een eindbalans van de jeugdwerkzomer op en we hoorden daar mooie resultaten. Ondertussen heeft hij ook extra maatregelen moeten nemen, maar we moeten kijken naar wat er deze zomer is gebeurd en hoe dat is georganiseerd.

Minister, bent u bereid om in overleg te gaan met de logiessector? Bent u van plan, eens de cijfers beter zijn, te kijken wat mogelijk is op het vlak van extra-murosactiviteiten? Deze ochtend werd aan de minister van Cultuur een vraag gesteld over schoolvoorstellingen. Als men in een bubbel naar die activiteiten kan gaan en als men in een bubbel activiteiten buiten de school kan doen, dan moeten we daar misschien toch over nadenken. Bent u bereid om hieromtrent in gesprek te gaan met de onderwijsverstrekkers? Ik denk allicht van wel, gelet op uw bijna dagelijkse contacten met uw onderwijsclub.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De start van het schooljaar in de code geel kwam er na onderhandelingen met virologen, vakbonden, onderwijsverstrekkers, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), de Vlaamse Scholierenkoepel enzovoort. Dat zorgt ervoor dat er soms een prijs betaald moet worden, en een van de prijzen die we hebben moeten betalen, is op het vlak van extra-murosactiviteiten, ook in ruil voor enkele versoepelingen. Herinner u dat we bij de start van het schooljaar in code geel onmiddellijk versoepelingen hebben verkregen, namelijk dat de aanvankelijk vooropgestelde vier dagen op school omgezet konden worden naar vijf dagen en dat de eerste graad van het secundair onderwijs altijd open zou kunnen blijven, ook in code oranje.

We hebben dus een prijs moeten betalen, onder andere met betrekking tot de mondmaskerplicht, de toegang van derden tot de onderwijsinstelling en de extra-murosactiviteiten. Dit geldt alleen voor het secundair onderwijs en niet voor het basisonderwijs. We hebben dat toen onmiddellijk opgevat als een tijdelijke maatregel voor het eerste semester. We wilden voor het tweede semester perspectief bieden en we bekijken nu al met de virologen wat er dan mogelijk zal zijn. Ik had daarover zelfs een vergadering belegd met de Risk Assessment Group (RAG), niet te verwarren met Celeval, GEES, de Risk Management Group (RMG), Sciensano of nog andere organen. Die vergadering was gepland op 13 oktober, maar gelet op de pandemische situatie is die geannuleerd door de experten. Dat zegt op zich ook natuurlijk ook iets.

Ik zal proberen dat opnieuw samen te roepen. Maar ook in dit verhaal is timing alles. Het heeft weinig zin om die nu samen te roepen en enige souplesse te verwachten van experten-virologen. Het komt erop aan het goede moment aan te grijpen en dan te schakelen. Dat is des mensen. Op bepaalde momenten staat men veel meer open voor bepaalde perspectieven dan andere, zeker vandaag. We staan aan de vooravond van ongetwijfeld opnieuw wat maatschappelijke verstrengingen. De timing is dus niet zo goed. Maar zodra ik de opportuniteit zie, zal ik klaarstaan om wat perspectief te kunnen bieden en enige lichtpuntjes in het verschiet te kunnen leggen.

Want dat zijn natuurlijk wel de zaken waarnaar men in het secundair onderwijs uitkijkt. Dat zijn de momentjes die worden aangekruist in het anders vrij lineaire schoolse curriculum, en die een sterk ventiel kunnen zijn. Het is daarom wel spijtig. Ik hoop echt dat we dat perspectief in het tweede semester wél zullen kunnen bieden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb er alle begrip voor dat we nog niet duidelijk kunnen zijn over wat de toekomst brengt. Maar ik noteer in elk geval dat u ook bereid bent om op zoek te gaan naar lichtpuntjes, om een perspectief te bieden. Ik kan alleen maar benadrukken – ik ervaar het thuis met mijn zoon die nu in het eerste jaar secundair zit – dat het echt wel een grote druk geeft op leerlingen om naar school te gaan met een mondmasker.

We weten allemaal dat de psychosociale druk van corona op onze leerlingen en leerkrachten heel groot is. De groepsactiviteiten, zoals een aantal dagen samen

verblijven in een jeugdverblijf, kunnen het groepsgevoel alleen maar verbeteren. In de schoolcontext is dat heel belangrijk.

Minister, ik heb nog twee vragen. Hebt u zicht op activiteiten die dan toch buiten de school doorgaan in het basisonderwijs? Want ik ervaar toch dat er ongelooflijk veel angst is om zaken te laten plaatsvinden. Ik ervaar als schepen ook dat men heel sterk op de rem gaat staan. Ook als we aangeven dat we schoolvoorstellingen coronaproof kunnen organiseren, haken scholen soms af uit angst.

Twee, bent u bereid om in overleg te gaan met uw collega bevoegd voor Toerisme, om te zien wat er mogelijk is voor de jeugdverblijven? Want in West-Vlaanderen is men toch wel heel sterk onder de indruk van het feit dat de Britse groepen zijn weggevallen. Sommige bedrijven hebben een verlies van 100 procent, zij hebben nul inkomsten. En het ziet er niet naar uit dat het snel zal beteren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Vandromme, een terechte vraag en een vraag waar vele scholen mee zitten, is: wat doen we? Dit is echt een 'wat doen we'-vraag, zowel voor de collega's, de leerkrachten, leerlingen, de ouders als diegenen waar men al dan niet mee samenwerkt of bij geboekt heeft voor die extra-murosactiviteit.

Collega's, in alle eerlijkheid: ik vind het moeilijk om vanop onze stoel hier te zeggen dat alles moet kunnen of dat alles niet moet kunnen. De minister zegt dat de scholen daar wijs mee kunnen omspringen. Maar om nu als school te zeggen dat je niet meer naar de gemeentelijke sporthal gaat om te sporten omdat je dan over de straat loopt en dat extra muros is? We moeten toch opletten dat we niet zo streng worden dat zelfs dát niet meer kan of dat scholen daarover zouden beginnen te twijfelen. Dat is één.

Er is iets dat voor onze fractie echt belangrijk is – ik heb het gisteren ook gebracht in de plenaire vergadering. Wij willen namelijk absoluut dat de scholen kunnen openblijven én dat kinderen fulltime naar school kunnen blijven gaan. Minister, komende maandag staan er debatten op de agenda met alle onderwijspartners. Als men daar vraagt om meer zekerheid en om de tijd maximaal in de gecontroleerde veilige omgeving die de school is te kunnen doorbrengen, tja, dan is dat zo, collega's. Dan kunnen we dat misschien betreuren, maar dan is dat zo.

Ik zou daar nu niet te veel op vooroplopen. Er is morgen een overlegcomité. Maandag zit u ook nog samen met de onderwijspartners. Daar zal het motto zijn: 'Als het kan, laat het doorgaan.' Maar als er andere risico's dreigen door alle leerlingen naar school te laten gaan en de scholen te openen, dan moeten we, met deze cijfers die zich buiten de scholen voordoen, realistisch zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Je kunt natuurlijk zeggen: 'better safe than sorry'. Maar sommigen schieten echt in een kramp. Ik heb al enkele keren moeten tussenkomen wanneer onderwijsinstellingen, ook in het secundair onderwijs, zegden dat een boswandeling niet mag omdat het extra moeilijk is. Dat is een letterlijke interpretatie van het begrip extra moeilijk. Zo zal alles wat zich buiten de schoolmuren bevindt niet gaan: naar de kerk gaan of een bos- of natuurwandeling. Ik denk niet dat er veel virologisch gevaar uitgaat van de champignons.

Sommigen zeggen dat het niet zal gaan om naar de sporthal of naar het sportterrein van de gemeente, dat even verderop ligt, te gaan omdat dat extra muros is. Ik kan niet alles in regeltjes vatten, niet alle uitzonderingen of uitgangspunten. Soms moeten we het gezond verstand een handje helpen of activeren. Dat is altijd met de beste bedoelingen. Daar proberen we een praktische, pragmatische invulling aan te geven.

We weten allemaal wat de bedoeling is van die maatregel: meer veiligheid. Als je buiten de muren gaat zonder dat daar enig risico wordt gelopen, ja, dan speelt dat toch ook niet en kan dat perfect. Maar ik denk dat men soms wat bevreesd is voor eventuele negatieve reacties van ouders. Dat is een kwestie van wat gezond verstand maar ook van wat steun van de kant van de ouders vanuit het onderwijsveld.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. We moeten inderdaad wachten op de adviezen en richtlijnen die er morgen komen. Voor CD&V is het in elk geval duidelijk dat de laatste poort die we willen sluiten die van de school is, en dat we er alles moeten aan doen om waar mogelijk de scholen open te houden. Als we andere zaken moeten laten staan, doen we dat heel graag. Ik hoop in elk geval, samen met u, dat we de scholen en de jeugdverblijfinstellingen het perspectief kunnen geven dat het binnenkort misschien toch wel weer mogelijk is om in een bubbel op groepsactiviteit te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onjuiste aangifte van de thuistaal bij inschrijvingen in scholen van de Vlaamse Rand
– 171 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Collega's, vanuit scholen uit de Vlaamse Rand krijgen we redelijk wat signalen dat een deel van de allochtone ouders op het inschrijvingsformulier bij de aangifte van de thuistaal aangeeft dat ze thuis Nederlands spreken, terwijl dat in de realiteit helemaal niet het geval is. Vaak is het immers een buitenstaander die het formulier invult en dan verkeerd Nederlands aankruist, al dan niet bewust. Soms blijkt deze verkeerde aangifte pas bij een eerste oudercontact, waar de leerkracht dan merkt dat de ouders geen of amper Nederlands blijken te begrijpen.

Dat zorgt er natuurlijk voor dat de cijfers hierover vertekend zijn en een onderschatting weergeven van het werkelijke aantal anderstaligen. Hierdoor krijgen scholen minder SES-middelen (socio-economische status) met als indicator thuistaal en kunnen ze minder zorg- en begeleidingsuren krijgen voor deze groep leerlingen. Directies maken dan ook bij het verdelen van leerlingen over parallelklassen verkeerde keuzes en zetten bijvoorbeeld te veel anderstalige kinderen bij elkaar, zodat de kinderen ook van elkaar geen Nederlands leren. Op het eind van de rekening zijn de kinderen de dupe hiervan, zowel de zogezegde 'valse Nederlandstaligen' als de 'echte anderstaligen' omdat ze dan per kind gemeten minder begeleiding krijgen en dus minder kans hebben om de taal aan te leren.

Dat laatste is zeker voor de Vlaamse Rand, onze streek, vrij nefast, aangezien de vervreemding er alsmaar toeneemt. Uit cijfers van Kind en Gezin bleek in juni nog dat van alle baby's die in 2019 in de Vlaamse Rand geboren werden, driekwart opgroeit in een anderstalig gezin.

Hoe evalueert u deze zaak? Krijgt uw kabinet ook dergelijke signalen en hebt u een zicht op de grootte van deze onjuiste aangiftes?

Hebt u een plan om deze onjuiste aangiftes terug te dringen? Moet daar niet meer controle op gebeuren? Kan daar eventueel een administratieve sanctie op gezet worden?

Bent u het er ook mee eens dat alle ouders die hun kind inschrijven in ons leerplichtonderwijs, niet alleen in de Rand, maar in heel Vlaanderen, op zijn minst een basiskennis Nederlands moeten kunnen voorleggen, wanneer het niet meteen is, dan wel binnen het schooljaar via verplichte taalcursussen, en dat het kindergeld daarvoor als stok achter de deur moet kunnen worden gebruikt? Anders kunnen zij hun kind onmogelijk helpen. Op de school van mijn echtgenote stelt men vast dat ouders van kinderen die er al acht jaar op school zitten, nog steeds geen woord Nederlands kennen. Ik vind dat onbegrijpelijk en onaanvaardbaar. Dat zou in Vlaanderen toch niet mogen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is zo dat ouders een verklaring op eer geven over de taal die ze thuis met hun gezin spreken. Dat is vastgelegd in een besluit. Mijn administratie heeft geen zicht op de grootteorde van onjuist ingevulde verklaringen op eer, want daarvoor zou je al een woonst moeten gaan betreden of zou je die mensen moeten gaan interpelleren. Er gebeurt weliswaar controle op de correcte uitwisseling van deze gegevens met het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI).

Nu, voor alle duidelijkheid, ouders hebben er geen belang bij om te doen alsof ze thuis Nederlandstalig zijn. Wie er wel belang bij heeft, dat zijn de scholen, omdat zij extra SES-middelen krijgen (sociaal-economische status): ze tikken hoger aan op de SES-indicatoren en krijgen extra financiering. Er bestaat dus een incentive aan de kant van de scholen. Als men vaststelt dat de verklaring niet juist zou zijn, dan kan die altijd aangepast worden. Het rechtzetten van onjuiste aangiftes kan altijd. Dat gebeurt ook als de thuistaal wijzigt, bijvoorbeeld bij een nieuw-samengesteld gezin of wanneer de ouders beslissen om over te schakelen op het Nederlands. Dan kan de verklaring rechtgezet worden door een nieuw formulier in te vullen en die gegevens door te geven aan AGODI. Als de leerlingenkenmerken tijdig worden aangepast, voor het telmoment in februari, dan wordt dit meegenomen in de berekening van de middelen. De thuistaal zelf gaan controleren als overheid is moeilijker, maar ik neem aan dat scholen hun leerlingen wel kennen en de ouders tijdig kunnen aanspreken om dit te corrigeren, indien er een vermoeden is van een foutief ingevuld formulier. Nogmaals, de ouders zelf hebben daar geen enkel belang bij; de enige die er financieel belang bij heeft, zijn de scholen.

Zoals u weet, is kennis van het Nederlands voor mij fundamenteel, dus dat debat hoeven we hier niet te voeren. Alles begint bij het Nederlands. Dat is het raamwerk waarbinnen kennis verworven wordt. Van ouders verwacht ik bij de inschrijving, met het ondertekenen voor akkoord van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school, ook een positief engagement ten aanzien van de onderwijstaal. We zien dat dat ook steeds meer gevraagd wordt, ook bij gemeentelijke basisscholen, en ik denk dat dat ook in andere scholen nadrukkelijker zou moeten kunnen worden opgenomen in het schoolreglement, zodat het niet alleen een carrièrekeuze betreft voor zoon of dochter, maar ook een keuze voor de Vlaamse gemeenschap, specifiek in de Vlaamse Rand dan toch.

Ik denk dat we kinderen niet bepaald een plezier doen door het recht op inschrijving of het kindergeld te koppelen aan de taalkennis van de ouders. Je dreigt daarmee net die kwetsbare kinderen te raken die we onder andere met taalintegratietrajecten, SES-middelen en de verlaging van de aanvang van de leerplicht willen helpen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u. Het is uiteraard een goede zaak dat men een dergelijke foutieve keuze nog kan rechtzetten, en dat zou beter zo veel mogelijk worden gedaan. Ik begrijp dat het ook moeilijk te controleren is in de huidige omstandigheden. Je kunt inderdaad niet gaan binnenvallen bij de mensen, maar men stelt wel in de praktijk vast dat er bij een aantal anderstaligen toch

nog onwil heerst om onze taal te leren. Ik vind dat verschrikkelijk. In Brussel, bijvoorbeeld, moet men voorrang aanvragen met een attest, een bewijs van Nederlands. Waarom zouden we dat niet in heel Vlaanderen kunnen doen? Dat is toch niet zo moeilijk. Alle Vlamingen die het Nederlandstalig onderwijs hebben doorlopen, hebben sowieso een attest. Al de mensen die een cursus Nederlands hebben gevolgd, hebben dat ook. Het gaat dus om een kleine, koppige minderheid die onze taal niet wil leren, wat dus extra problemen creëert. Is juridisch te onderzoeken of, net zoals in Brussel met dat attest voor voorrang gebeurt, dat in heel Vlaanderen bij de eerste inschrijvingen van die ouders kan worden gevraagd? Uiteindelijk is dat nu toch niet zo moeilijk. Goed, je kunt dat in het schoolreglement zetten, maar als het echt wordt verplicht, dan hebben ze geen poot meer op om te staan en moeten ze wel een cursus gaan volgen. Ik denk dat dat echt wel nodig is voor de integratie.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Collega Laeremans, dank u voor de vraag. Zoals de minister aangeeft, is er niet echt een objectief voordeel voor die ouders om dat foutief in te vullen. Het zijn eigenlijk vooral de leerling en de school die benadeeld zijn, zoals werd geschetst, met betrekking tot het indelen van klassen en het missen van extra begeleidingsuren. Wat onze fractie betreft, is het sluitstuk van een inschrijving het ondertekenen van het schoolreglement en het pedagogisch project. Dat is decretaal ook zo bepaald. Doorgaans gebeurt dat fysiek: men gaat naar de school om de inschrijving te voltooien. Dan vindt er ook een soort intakegesprekje plaats, waaruit normaal gezien toch vrij gemakkelijk moet af te leiden zijn of de persoon al dan niet actief Nederlands spreekt, en het administratief dossier bijgevolg kan worden aangepast aan de reële toestand.

Nu, door corona zijn die fysieke contacten op school wel sterk bemoeilijkt. In het kader van het Inschrijvingsdecreet ligt het idee ook op tafel om een digitale ondertekening van dat schoolreglement mogelijk te maken. Ik ben voor digitalisering, maar ik denk dat het wel goed zou zijn dat men dat contactmoment toch niet vergeet, dat men daar dus ook een digitaal contactmoment aan koppelt, zodat die school er toch een zicht op heeft welke leerling zal instromen, zowel in het belang van de school als in het belang van de leerling.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil gewoon nog even inpikken op wat de minister zei en mijn goede collega Coel ook aanhaalde, namelijk over de kwestie wat mensen aanduiden op die verklaring op eer. Ik spreek nu uit ervaring. Bij inschrijvingen heb ik mensen bij mij gehad die het Nederlands absoluut onmachtig waren. Mijnheer Laeremans, voor alle duidelijkheid, dat waren geen mensen die nog geen moeite hadden gedaan. Die waren nog niet zo heel lang hier, maar ze duidden op die verklaring op eer dan wel aan dat ze thuis Nederlands spraken omdat ze dachten dat ze niet zouden kunnen worden ingeschreven als ze dat niet zouden doen. Dan moet je proberen met handen en voeten duidelijk te maken dat ze dat echt correct mogen invullen en dat dat geen gevolgen heeft, al zeker geen negatieve gevolgen, meer zelfs, dat het positieve gevolgen heeft, omdat de school zo extra middelen krijgt om bijvoorbeeld een taalbad Nederlands te kunnen inrichten. Dat is dus voor iedereen goed.

Voor alle duidelijkheid, en voordat mensen mij fout zouden verstaan: wat collega Coel zegt, is inderdaad juist. Je engageert je om Nederlands te spreken. Als je de inschrijving doet in het secundair onderwijs, en het kleuter- en lager onderwijs zijn al doorlopen, dan nemen we eigenlijk aan dat de ouders die volle negen jaar ook al stevig hun best hebben gedaan om Nederlands te leren, al was het maar om inderdaad mee de opleiding en de vorming van hun kinderen mee vorm te geven. Daar staan we absoluut achter. Dat is het kader van inburgering. Dat is ook het kader van de taalbaden Nederlands voor die kinderen op school. Maar dat is een andere kwestie.

Het is goed, minister, dat u aangaf dat als inderdaad blijkt dat die verklaring op eer gewoon fout is ingevuld, of dat dat geëvolueerd is, in de twee richtingen, dat ook kan worden bijgestuurd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nogmaals, de ouders hebben er geen enkel belang bij om foutief te melden dat de thuistaal Nederlands is. Wat mij belangrijker lijkt, is dat er echt een engagement wordt opgenomen in het schoolreglement, dat men ook duidelijk stipuleert dat er ook maar één omgangstaal is binnen en buiten de schooluren, niet alleen voor leerlingen, maar ook voor contacten met ouders. Want je ziet natuurlijk in de praktijk wel – en dat is des mensen – dat verschillende leerkrachten toch overschakelen op een andere taal bij een oudercontact, omdat het in het belang van het kind is. Maar je geeft een vinger, en men pakt een hele arm. Men beschouwt dat als een verworven recht, en de volgende keer zegt men: de vorige keer was het oudercontact in het Frans of het Engels, dus ik heb daar recht op en ik wil dat nu opnieuw. Dat is de grote moeilijkheid, heel praktisch, waar heel veel leerkrachten mee kampen: om in het begin op hun strepen te staan en te zeggen dat het in het Nederlands te doen is, ook wanneer het om een oudercontact gaat.

Dit is ook belangrijk om mee te geven aan ouders die toch enigszins van goede wil zijn, misschien niet om zich zelf aan te passen, maar die toch het beste voor hebben met hun kind. De PISA-resultaten spreken daarvoor nog altijd boekdelen. Het gaat dan over de prestaties van kinderen van autochtonen versus kinderen van allochtone oorsprong. In heel Europa, en trouwens in alle OESO-landen, wordt altijd vastgesteld dat de resultaten van kinderen van autochtone oorsprong gemiddeld beter zijn dan die van kinderen van allochtone oorsprong. Dat is een vaststelling die overal geldt. Maar de kloof tussen de twee wordt voor de helft dichtgereden in die gezinnen met allochtone oorsprong waar ook Nederlands wordt gesproken. Ik zeg niet 'alleen Nederlands', maar 'ook Nederlands'. Gemiddeld genomen dichten die kinderen de kloof tussen autochtone en allochtone kinderen voor de helft. Een betere bewijsvoering heb je niet nodig om anderstalige ouders te motiveren om ook zelf Nederlands te leren en thuis zelf ook een mondje Nederlands mee te spreken met de kinderen, wat niet wil zeggen dat je andere talen moet uitsluiten. Dat is trouwens ook goed om de onderwijsprestaties van de kinderen te kunnen opvolgen en evalueren. Daar word je zelf ook beter van. Nederlands is geen besmettelijke ziekte. Het verheft jezelf. Het maakt je maatschappelijk mobieler dan ooit tevoren.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister.

Ik heb ook goed geluisterd naar collega Coel, die zegt dat we aan die digitale inschrijving ook een fysiek contactmoment moeten koppelen. Dat lijkt me al een goed plan.

Collega Daniëls zei dat bepaalde ouders bij hun kind Nederlands aankruisen omdat ze schrik hebben om anders niet ingeschreven te raken. Die schrik zou toch ook moeten kunnen worden weggenomen. Het zou hun duidelijk moeten worden gemaakt dat dat juist in hun voordeel is. Dat is ook iets dat sterker moet worden beklemtoond bij de inschrijvingen.

U zei, minister, dat het taalengagement beter beklemtoond zou mogen worden in het schoolreglement. Dat vinden wij ook. Kan je dat afdwingen? Kan je dat sterker promoten bij de directies en schoolbesturen? Dat zou belangrijk zijn.

Ik blijf erbij dat we hier in de Rand met een hardleers publiek zitten dat uit Brussel komt. Men is gewoon van daar alles in het Frans te krijgen. Die komen naar ons en vinden dat wij dat ook moeten doen. Ze blijven systematisch weigeren om onze

taal te leren. Het is vooral voor die mensen dat het nuttig zou zijn dat een taalengagement ook op papier wordt gevraagd, namelijk dat ze lessen Nederlands gaan volgen, anders blijven de kinderen een vogel voor de kat en blijven die ouders dat nog jarenlang meeslepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over lgbtqia+-leerlingen in het onderwijs – 175 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp·a): Begin september schreef de pas afgestudeerde scholier Joris Nitelet een open brief aan u, minister, om de moeilijke omstandigheden waar lgbtqia+-leerlingen mee te maken krijgen op school aan te kaarten. Zo stelt hij dat op dit moment die leerlingen nog steeds te veel genegeerd worden in het onderwijs. Het bespreekbaar maken van de seksuele geaardheid hangt nog steeds te veel af van die ene leerkracht met goede bedoelingen. Dat kan niet de bedoeling zijn in het Vlaanderen van 2020. Het welzijn van de leerling die worstelt met zijn of haar seksuele geaardheid is nog geen of onvoldoende een prioriteit in het onderwijs vandaag. Dat was het sentiment dat Joris uitte in zijn brief.

De aanleiding voor die brief was de bevraging van çavaria, waaruit bleek dat nog steeds 41 procent van de lgbtqia+-leerlingen zich onveilig voelt op school. Het meer bespreekbaar maken van het onderwerp zou de moeilijke weg die velen van hen ondergaan, makkelijker maken. Vaak weten leerkrachten niet hoe hiermee om te gaan, want een op de twee keren blijkt dat een negatieve opmerking ten opzichte van een lgbtqia+-leerling geen gevolg krijgt van de leerkracht.

Minister, hebt u de brief van eind augustus gelezen en beantwoord?

Welke stappen hebt u reeds gezet om lgbtqia+ in het onderwijs beter bespreekbaar te maken? Welke verdere initiatieven zult u hieromtrent nemen?

De heer De Gucht stelde hier in juni al een vraag over. Zijn er ondertussen vorderingen gemaakt in het Vlaams Actieplan ter Bestrijding van Seksueel Geweld of in het Horizontaal integratie- en gelijkekansenplan waar u toen naar verwees?

Hebt u reeds samengezeten met de middenveldorganisaties om te bekijken hoe het welzijn van deze leerlingen verbeterd kan worden?

Zult u werk maken van een structureel diversiteitsbeleid voor alle scholen, opdat leren omgaan met diversiteit niet afhangt van de willekeur van één leerkracht of school?

Bent u van plan om op regelmatige basis via uw administratie te peilen naar het welbevinden van die leerlingen in het leerplichtonderwijs om een zo'n correct mogelijk beeld te hebben?

Ik had nog een vraag over de ondersteuning van de projecten van çavaria, maar daar hebt u al op geantwoord in juni. U zei dat u wou inzetten op gratis nascholing en coaching. Kunt u ons daar wat meer over vertellen? Via welke weg wilt u dat doen? U verwees naar Klasse. Welk budget staat daarvoor te beschikking?

Ondersteunt u het initiatief van PAARS.today om de Internationale Dag Tegen Holebi- en Transfobie (IDAHOT) ingang te doen vinden in alle scholen in Vlaanderen om het thema nog meer op de kaart te zetten?

Tot slot, 'show, don't tell' is ook heel belangrijk. Heel veel partijen nemen deel aan de Pride. Ik kijk daarvoor naar het Noorden, net zoals de regering. In Nederland neemt het Ministerie van Onderwijs daaraan deel. Dat zou een heel krachtig signaal kunnen zijn. Staat u daarvoor open? Zult u het departement Onderwijs aansporen om deel te nemen aan de volgende Pride?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een druk seizoen van open brieven geweest. Deze open brief heb ik wel gelezen.

Het is natuurlijk betreurenswaardig dat de betrokken thematiek soms weinig tot niet aan bod komt op onze scholen, of dat dit aldus wordt ervaren.

Het gaat uiteindelijk om het al dan niet zorgvuldig omspringen met eindtermen. Minstens voor secundair onderwijs staat seksuele geaardheid – en dit al enkele jaren – expliciet in de vakoverschrijdende eindtermen voor secundair onderwijs. Overheid en samenleving verwachten dus dat daaraan doorheen de lessen gewerkt wordt. De nieuwe eindtermen voor de eerste graad secundair onderwijs hebben deze verplichting nog aangescherpt. Via de 'competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid' wordt ingezoomd op onder andere seksuele oriëntatie, identiteit en gender. Nu zijn we bezig met de nieuwe eindtermen tweede en derde graad secundair. Daar wordt op voortgebouwd. Op basis daarvan kan ik toch duidelijk stellen dat we voor het lgbtqi-thema de nodige aandacht verankerd hebben, zodat dit voor iedereen aan bod komt.

Inzake onderzoek durf ik te stellen dat iedere minister van deze Vlaamse Regering aandacht heeft voor het welbevinden en de veiligheid van jongeren, onder meer in het kader van onderzoek. Daarbij zijn er naast Vlaamse en federale onderzoeken ook verschillende jaarverslagen of surveys van diverse instanties die ons momenteel reeds heel wat informatie kunnen verschaffen. Een belangrijk handvat zal ook het Vlaams Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan zijn, dat aandacht zal hebben voor het welbevinden van lgbtqi+.

Als minister van Onderwijs werk ik structureel samen met çavaria en de studiedienst KLIQ vzw omtrent genderbewuste en lgbtqi+-vriendelijke scholen. De vzw ontvangt daartoe een nominatumsubsidie van ongeveer 70.000 euro per schooljaar en één voltijdse gedetacheerde. Scholen kunnen er aankloppen voor begeleiding bij hun traject om het welzijn en de veiligheid van alle leerlingen, vooral ook van de betrokken doelgroep, ouders en personeelsleden, te verzekeren. De samenwerking met KLIQ vzw loopt al enkele jaren en biedt de belangenkoepel de mogelijkheid om expertise op te bouwen.

De campagne PAARS is een lovenswaardig project dat reeds een paar jaar loopt in het onderwijs en van onderuit is gegroeid. Het lijkt me aangewezen om als Vlaamse overheid deze goede praktijk mee onder de aandacht te brengen, maar ik moet me ervoor hoeden die van bovenaf op alle scholen te introduceren. Dat zou de lokale dynamiek wel eens kunnen fnuiken.

Dan vroeg u nog naar het engagement van het departement. In het kader van de Internationale Dag tegen Homofobie, Bifobie en Transfobie brengen de diensten via communicatiekanalen als Klasse, de aandacht op de situatie van lgbtqi+. In die week, maar ook daarbuiten, maakt het ministerie daarmee zijn engagement zicht- en tastbaar.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat Joris niet ontevreden zal zijn met uw antwoord. Ik denk dat hij eerder blij zal zijn, maar niet

tevreden. Niet tevreden waarom? In de vraag van de heer De Gucht in juni ging het er ook over. We staan op de tweede plaats op het vlak van wetgeving omtrent regenboogthema's, maar maatschappelijk hebben we nog een lange weg af te leggen. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat tolerantie en verdraagzaamheid belangrijke waarden zijn in Vlaanderen en dat we ook willen dat alle toekomstige Vlamingen, in se de leerlingen in het leerplichtonderwijs, die uitdragen. Dat is zeer belangrijk. Ik vind het goed dat u hier aandacht voor hebt.

U verwees in juni naar twee interfederale nationale actieplannen. Ik heb in het federale regeerakkoord ook gelezen dat er een zekere ambitie is omtrent de aanvaarding van mensen uit de regenbooggemeenschap. Dat is misschien gemakkelijker dan continu het acroniem te gebruiken.

Hoe staat u daartegenover? Ik neem aan dat u daar welwillend aan wilt meewerken, het zijn immers dezelfde doelstellingen, maar ik had graag geweten hoe u daarnaar kijkt.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, u hebt al op heel wat zaken geantwoord. Het is inderdaad betreurenswaardig dat, hoewel wij bijzonder ver staan op beleidsvlak en we enkel Malta moeten laten voorgaan, vandaag nog altijd heel wat jongeren daarmee worden geconfronteerd, ook in onze schoolomgevingen. Het is daarom heel belangrijk dat dit op school wordt meegenomen; u verwees terecht naar de eindtermen.

U verwijst naar de nominatimsubsidie van 73.000 euro – u hebt het over 70.000 euro, dat ligt daar niet zo heel ver vanaf – die u hebt uitgetrokken. Daarnaast zegt u dat er daarop een voltijds gedetacheerd medewerker wordt ingezet. Ik vraag me af: binnen de huidige coronamaatregelen en de begeleiding van jongeren, wordt er daar nog verder op ingezet of komt dat op dit moment in het gedrang?

Hoe lopen de andere interfederale initiatieven op dit moment? Ik besef dat de afgelopen maanden voor u bijzonder hectisch zijn geweest. Maar op welke manier is er verder ingezet op dat horizontale gelijkekansen- en integratiebeleidsplan dat u samen met collega Somers op stapel hebt staan? U haalde dat daarnet even aan, maar welke verdere stappen zijn er daarin concreet genomen?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, vanuit onze fractie willen wij graag benadrukken dat de school een veilige haven moeten zijn voor al onze jongeren. Het is dus terecht dat er de nodige aandacht wordt gegeven aan het creëren van een klimaat waarin alle moeilijkere of ietwat andere zaken bespreekbaar zijn en iedereen zichzelf kan zijn. Dat is voor iedereen toch een heel belangrijk gegeven.

In die zin mag ik een beetje hopen dat de geschreven brief geen algemeenheid is. U verwijst terecht naar de eindtermen, er zou voldoende aandacht aan moeten worden besteed. De enquête van çavaria lijkt mij een belangrijke toetssteen om dat op te volgen. De cijfers van çavaria, waarnaar wordt verwezen in de vraag van collega Veys, zijn al vier jaar oud, en dateren dus van het schooljaar 2016-2017. Ik meen toch te mogen zeggen dat er de voorbije vier jaar binnen de maatschappij en – zo hoop ik toch – ook binnen het onderwijs – veel aandacht is geweest voor die lgbtqia+-jongeren.

Ik kijk uit naar de cijfers van de volgende enquête, want op de website wordt aangegeven dat zij die enquête om de vijf jaar wensen te voeren. Dat betekent dat er volgend jaar wellicht een nieuwe enquête komt. Ik hoop dat die cijfers een beter beeld zullen geven van dit gegeven.

Minister, in uw antwoord geeft u aan dat u structureel samenwerkt met çavaria en zijn vormingsdienst KLIQ. Gebeurt die samenwerking vraaggestuurd of aanbodgestuurd? Hoe werkt çavaria daaromtrent?

Hebt u er kennis van op welke manieren çavaria scholen probeert te bereiken die er minder voor openstaan om te werken rond genderbewustzijn en de lgbtqia+-jongeren?

Mocht er iemand een andere benaming vinden voor die lgbtqia+-jongeren, dan zou ik daar eigenlijk wel heel blij mee zijn. Maar dit terzijde.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Er komt binnenkort nog iets anders achter. *(Gelach)*

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, mijnheer De Gucht, dan wordt het nog moeilijker.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is een evidentie: niemand zou zich zorgen mogen of moeten maken over wie hij of zij is. Er zou daarrond een veiligere omgeving moeten worden gecreëerd, daarover zijn we het allemaal eens.

Je kunt dat ook koppelen aan het diversiteitsbeleid van een school of een lerarenkorps. Het is nog niet eens zo lang geleden dat een lerarenkorps bijzonder homogeen was: allemaal blanke mannen. Ondertussen is dat al wat meer divers. Maar natuurlijk is zo'n lerarenkorps nog altijd helemaal niet de afspiegeling van de klas. En daar zouden we meer naar moeten streven.

Ik heb daar ook geen pasklare oplossingen voor, voor alle duidelijkheid. Maar het is wel belangrijk dat we ook op dat vlak meer diversiteit krijgen in het lerarenkorps, dat kinderen of jongeren ook voorbeelden zien in het lerarenkorps, bij de mensen van wie ze les krijgen. Ik denk dat er heel wat voorbeelden zijn op andere vlakken. Wanneer kinderen of jongeren voorbeelden zien in het lerarenkorps, zal dat hen vooruithelpen. Ik vind dat we het hele gebeuren rond lgbtqia+ – een heel moeilijke naam is dat – moeten kunnen verankeren in het brede diversiteitsbeleid.

Minister, ik verwacht geen pasklaar antwoord, maar wel een grote gevoeligheid om met dit thema aan de slag te gaan.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de concrete werking in deze coronatijden van de betrokken gedetacheerde en de interfederale initiatieven: daar heb ik geen zicht op. Ik zou moeten navragen hoe de betrokkene aan de slag gaat. Mocht hij zich op het terrein begeven, dan zit je met die discussie over de essentiële derden. Wij hebben opgesomd wie essentiële derden zijn. Wij hebben dat heel bewust heel limitatief opgesomd. Dat is nu een voorbeeld waarbij je zegt: 'Ah ja, daar hebben we niet aan gedacht.' Dat maakt dat je opnieuw een beroep moet doen op het gezond verstand. Bijvoorbeeld stagebegeleiders zaten ook niet in die opsomming gevat. Ik heb schriftelijk moeten bevestigen aan instellingen die erom vroegen dat effectief stagebegeleiders als essentiële derde kunnen worden aangemerkt.

De cijfers van çavaria zijn al wat ouder. Ik hoop dat er wat beterschap is, gelet op de eindtermen van de eerste graad, die daarin vervat zouden moeten zitten. Je kunt verschillende cijfergegevens samenbrengen. Soms zijn ze wel hoopgevend, anders niet. Er zijn ook cijfers van de diversiteitsbarometer van Unia waaruit bleek dat 50 procent van de leerkrachten van het secundair onderwijs een lgbti-thema niet bespreekbaar maakt in de lessen. In het basisonderwijs is dat zelfs 60 procent.

Daarnaast heb je de klimaatsurvey bij Vlaamse lgbt-jongeren van 2016-2017. Dit weekend las ik in de krant nog dat de resultaten werden bekendgemaakt van de bevraging bij meer dan duizend jongeren uit de eerste graad van 23 scholen. Dat is de Global Early Adolescent Study, onder meer met de Universiteit Gent. De titel was: 'Genderstereotypen spelen ook jongeren parten'.

Het varieert dus. In de eindtermen tweede en derde graad secundair onderwijs en in de lerarenopleiding moet diversiteit nadrukkelijker aan bod komen. In het Vlaams Horizontaal integratie- en gelijkekansenbeleidsplan, dat geagendeerd wordt op de Vlaamse Regering, staat onder andere dat diversiteit in de beeldvorming de norm moet zijn. Er staat ook expliciet in dat iedereen in Vlaanderen zich goed moet kunnen voelen. We zetten in op het welbevinden van lgbtqi+. Dat wordt weldra een heel alfabet, maar het is wel belangrijk dat dit heel uitdrukkelijk wordt meegenomen.

Er is wel een interfederaal actieplan rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Begin volgend jaar zal dat worden goedgekeurd op het niveau van de gemeenschappen en vervolgens ook van de federale overheid.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp·a): Collega's en minister, ik denk dat het zeer duidelijk is dat we op de goede weg zijn maar dat we nog een lange weg af te leggen hebben. Dat blijkt helaas pijnlijk duidelijk uit de praktijk. Ik ga daar niet veel meer over zeggen. Ik weet wel dat u geen keizerlijke ambities hebt en dat u dat niet van bovenaf wilt opleggen, maar ik wil er toch nog op aandringen dat u actief PAARS.today zou promoten. Dat zou toch een mooie extra inspanning zijn. Idem voor de deelname aan de Pride.

Het ministerie van Onderwijs heeft de boot gewonnen op de Amsterdam Pride vorig jaar. Dat was toch wel een zeer mooi signaal naar de regenbooggemeenschap – mevrouw Krekels, dat is een alternatief woord dat we kunnen gebruiken: een mooi concept, alles onder één vlag, zoals Vlaanderen zou moeten zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lage aandeel STEM-diploma's in het hoger onderwijs
– 176 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Op 30 september werden op de website van Statistiek Vlaanderen de cijfers gepubliceerd over het aandeel uitgereikte STEM-diploma's (Science, Technology, Engineering and Mathematics) in het hoger onderwijs. In 2018 was 19 procent van de afgeleverde diploma's in het Vlaamse hoger onderwijs een diploma in wiskunde, wetenschappen of een technologische richting. Dat aandeel bleef tussen 2015 en 2018 vrij stabiel.

Een eerste opmerking die bij deze cijfers te maken valt, is het eeuwige genderverschil: Het aandeel diploma's in deze richtingen ligt hoger bij mannen dan bij vrouwen. In 2018 ging het om 35 procent van de diploma's bij mannen en 8 procent bij vrouwen. Een tweede zaak die opvalt, is dat we met het genoemde aandeel van 19 procent in vergelijking met andere landen van de Europese Unie hier aan de staart van het peloton hangen. De toplanden zijn Duitsland, met 35 procent, en

Oostenrijk, met 31 procent. Gemiddeld is een kwart van de diploma's hoger onderwijs in de Europese Unie een diploma in STEM-disciplines. Nu, zonder afbreuk te doen aan de waarde van diploma's binnen menswetenschappelijke velden, is het wel zo dat alumni met STEM-diploma's essentieel zijn voor de wetenschappelijke en economische innovatie in Vlaanderen en dus ook voor onze welvaart. Duitsland is als koploper niet voor niets de economische motor van het Europese continent.

Mijns inziens heeft deze kwestie twee hoofdpistes. Ten eerste ligt de wortel van het succes van STEM-richtingen in het secundair onderwijs: hoe meer leerlingen daar afstuderen binnen een STEM-gerichte opleiding, hoe meer er ook binnen dat veld blijven in het hoger onderwijs. Ten tweede moeten de STEM-richtingen die er in Vlaanderen zijn, versterkt worden, zodat ze binnen de internationale academische wereld ook meedoen bij de Europese top. Op die manier worden deze opleidingen ook aantrekkelijker voor veel potentiële studenten. Ook moet er geïnvesteerd worden in een divers aanbod, met een rijke variëteit aan afstudeerrichtingen en specialisaties.

Zeker bij de opleidingen aan de hogescholen zit er nog potentieel om veel meer studenten richting STEM-richtingen te doen trekken, maar natuurlijk kost koken geld, en dan zitten we bij de kwestie van de onderwijsbelastingeenheden (OBE's). In de schoot van het programmadecreet bij de begrotingsaanpassing werden die voor de opleidingen binnen het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie (IWT) aan de hogescholen opgetrokken van 1,2 naar 1,25, wat neerkwam op een bedrag van 2,7 miljoen euro. Begin juli verspreidde u nog een conceptnota over de evaluatie en het groeipad inzake de OBE's van de hogescholen. Hierin staat dat de OBE's voor dit domein op termijn opgetrokken worden tot 1,3, goed voor in totaal 6,7 miljoen euro op het einde van de legislatuur. In 2021 wordt ook nog eens de STEM-richting Toegepaste Informatica aan dit studiegebied toegevoegd, waardoor deze ook in dit groeipad terechtkomt, wat goed is voor 5,9 miljoen euro extra financiering.

Zoals bekend, vroeg de Vlaamse hogescholenraad (Vlhora) in zijn memorandum in 2019 om deze OBE's op trekken naar 1,4. Het STEM-platform had eerder laten weten dat een optrekking tot 1,6 volgens hen opportuun is om op Europees vlak competitief te blijven. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) reageerde op de conceptnota dat een verdere stijging naar een puntengewicht naar 1,4 nodig is om de STEM-competenties binnen de hogescholen te versterken. Ook herhaalde hij zijn wens voor een duurzame oplossing door middel van een herziening van de puntengewichten voor alle opleidingen. Deze aanbeveling werd ook meegegeven in het advies bij de conceptnota van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO).

Hoe evalueert u de genoemde cijfers en vooral het feit dat we fel achterlopen ten opzichte van vele andere Europese landen?

Hoe wilt u de genoemde genderkloof dichten en STEM in het hoger onderwijs vooral aantrekkelijk maken voor jongedames? In de vergadering van 5 maart stelde u in antwoord op een vraag van collega Vandromme inzake meisjes in STEM aantrekken in het secundair, dat er in het volgende STEM-actieplan expliciet aandacht zal gaan naar specifieke doelgroepen, ook inzake gender. Wordt in dit actieplan ook voldoende aandacht geschonken aan de iets oudere meisjes, namelijk de jongvolwassen studentes? Ik doel hier zowel op generatiestudentes als op latere instromers.

Welke good practices kunnen we ter zake eventueel leren van koploper Duitsland? Ligt hun hoge aandeel STEM-studenten aan het verschil in de opbouw van hun schoolsysteem, zodat dat dus moeilijk toe te passen is op Vlaanderen, of heeft men er initiatieven die we eventueel zouden kunnen overnemen?

Momenteel zijn er binnen het hoger onderwijs projecten aan de gang inzake duaal leren. Zou een duurzame verankering van duaal leren in het hoger onderwijs een oplossing kunnen bieden?

Omtrent de onderwijsbelastingseenheden voor het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie, hoe evalueert u de commentaren van de SERV? Ligt het door u voorgestelde groeipad uit de conceptnota vast, of kan er eventueel nog aan worden gesleuteld? Is het mogelijk dat u op een later moment in deze legislatuur alsnog meer middelen toekent aan deze STEM-studiegebieden dan hetgeen nu op tafel ligt, zodat zij ook op Europees topniveau kunnen meedingen en zo aantrekkelijker worden voor studenten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: STEM in Vlaanderen kent toch een gestage opgang sinds 2012. We zullen absoluut de inspanningen voortzetten. Het volstaat om wat dat betreft eens te kijken naar het regeerakkoord. Internationaal vergeleken is er inderdaad nog wel wat werk aan de winkel. Op de onderliggende redenen waarom we minder sterk scoren dan sommige andere Europese landen, zoals bijvoorbeeld Duitsland, kan ik niet echt de vinger leggen. Wel is het zo dat we op dit moment bezig zijn met het STEM-actieplan 2020-2030. Het eerste STEM-actieplan heeft toch een aantal bakens verzet. Dat blijkt ook uit de jaarlijkse STEM-monitor. We gaan dus verder op de ingeslagen weg, lering trekkend uit het vorige STEM-actieplan.

De focus ligt nu vooral op het nieuwe STEM-actieplan om te proberen de kloof met andere Europese landen te dichten. We gaan ook alle beleidsmaatregelen voor de komende 2 jaar oplijsten. Ik zie niet meteen een oplossing via de implementatie van duaal leren. We hebben in maart van verleden jaar met de steun van het Europees Sociaal Fonds (ESF) 35 proeftuinen duaal leren in het hoger onderwijs opgestart. Die liepen tot 31 augustus, maar de looptijd van sommige proeftuinen werd verlengd wegens corona. Een aantal van de proeftuinen situeren zich specifiek binnen een STEM-opleiding. Het is, zoals ik zei, een doelstelling uit het regeerakkoord en de beleidsnota's van de ministers, dus niet alleen van mezelf als minister van Onderwijs, maar ook van de minister van Werk, om duaal leren te implementeren binnen het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. Dat is duidelijk.

Er is een beleidskader in opmaak. We zullen ook in de nodige daaruit voorvloeiende regelgeving voorzien voor de implementatie van duaal leren in het hoger onderwijs vanaf het academiejaar 2022-2023. We gaan duaal leren echter niet als norm opleggen voor bepaalde opleidingen. De instellingen zullen nog altijd autonoom kunnen bepalen of ze duaal leren al dan niet als onderwijsvorm hanteren en aanbieden.

Wat de genderkloof in de STEM-opleidingen betreft, wil ik toch meegeven dat drie van de vijf indicatoren in het STEM-actieplan 2012-2020, dat nu is afgelopen, focussen op meisjes. Gender was daarin dus zeker een aandachtspunt. De percentages STEM-meisjes in het hoger onderwijs, zowel in de professionele bacheloropleidingen als binnen de academische bachelors, zijn gestegen. Het aandeel qua instroom in de academische bachelors was eigenlijk altijd al hoger. Het bedroeg 41 procent in het academiejaar 2018-2019. Ook bij het aantal uitgereikte diploma's zien we die toename. Voor het gehele hoger onderwijs bedroeg het aandeel diploma's uitgereikt aan vrouwen in STEM-opleidingen 35 procent in het academiejaar 2018-2019.

Er blijft dus nog een weg af te leggen. Het nieuwe STEM-actieplan zal specifiek inzetten op die vlakken waarop er nog evolutie moet zijn, waarop er nog stappen moeten worden gezet. De zijinstroom zal ook aan bod komen in het nieuwe STEM-actieplan, net als de plaats van meisjes in STEM-opleidingen in het hoger onderwijs, maar bijvoorbeeld ook een focus op STEM-meisjes in tso en in bso.

De SERV pleit, terecht, denk ik, voor een verdere stijging van het puntengewicht voor de opleidingen in het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie naar 1,4, en voor een duurzame oplossing door een herziening van de puntengewichten voor alle opleidingen.

Het budgettaire manna is niet eindeloos en komt niet uit de lucht gevallen, maar we hebben toch al belangrijke stappen vooruit gezet. Als we nu gewoon binnen de bestaande enveloppe zouden beginnen te schuiven, dan heb je natuurlijk een verhaal van winnaars, maar ipso facto ook van verliezers.

Er is in de meerjarenraming 2020-2024 een oplopend bedrag tot 20 miljoen euro voorzien voor de financiering van de studierichtingen van de hogescholen. Die 20 miljoen euro zal, via een groeipad dat we hebben vastgelegd, integraal worden toegekend voor het aanpassen van de puntengewichten van de studiegebieden industriële wetenschappen en technologie (IWT) en handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWBK). In dat kader wordt ook de opleiding toegepaste informatica overgeheveld van het studiegebied HWBK naar IWT, waardoor die opleiding ook een hoger puntengewicht krijgt en dus beter gefinancierd wordt. Met die bijkomende middelen kunnen de hogeronderwijsinstellingen alleszins de STEM-opleidingen binnen het studiegebied IWT verder versterken en dus ook aantrekkelijker maken voor de studenten. Buiten dat groeipad van 20 miljoen euro, dat al heel wat is, zie ik niet onmiddellijk extra mogelijkheden.

De tweede piste, een verdere verhoging van de puntengewichten van de STEM-opleidingen of een herziening van de puntengewichten van alle opleidingen zonder bijkomende middelen, leidt tot een herverdeling van het huidige budget. Dat is een 'zero-sum game', met winnaars en verliezers. Dat ga ik dus niet doen. Die discussies hebben we nu trouwens net achter de rug, onder andere binnen de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Ik ben blij dat we dat tot een goed einde hebben gebracht. Op de lange termijn zou die oefening natuurlijk meegenomen kunnen worden in een meer fundamentele herziening van het financieringsmechanisme van het hoger onderwijs, wat ook een vrij complex gegeven is.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik wil even voortgaan op die OBE's. Die middelen zijn niet gekleurd naar een studiegebied of opleiding, maar de extra middelen kunnen via interne allocatie ook gebruikt worden voor andere doelen of studiegebieden. Zo goed als alle hogescholen kennen een intern allocatiemodel, waarbij ze middelen van de ene opleiding naar de andere heralloceren. In een advies uit de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen (VARIO) zijn bezorgdheid dat de hele operatie een maat voor niets kan worden. Doordat de hogescholen finaal autonoom kunnen beslissen waar ze de hen toegewezen middelen inzetten, is er geen enkele garantie dat de interne allocatiemodellen van de hogescholen die extra middelen ook toewijzen aan de STEM-opleidingen. Er wordt, zo beweren ze, voor de bijkomende middelen van 2020 nu al vastgesteld dat ze niet overal worden toegewezen aan de STEM-opleidingen, vandaar dat VARIO de extra middelen liever laat oormerken, zodat ze effectief besteed worden waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk de STEM-opleidingen. Hebt u zicht op die allocaties, minister? Of is dat puur interne keuken van de instelling? Wat vindt u van de suggestie van VARIO?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het blijkt duidelijk dat wij in deze commissie STEM uitermate belangrijk vinden. Als we naar Vlaanderen kijken, kan dat ook niet meer ontkend worden. Voor de toekomst van de maakindustrie en de innovatie van ons economisch weefsel is het uitermate belangrijk dat

we investeren in die vaardigheden en dat de groep van leerlingen die daarvoor kiest, nog groter wordt.

De oefening is moeilijk en de weg is misschien nog lang, maar het is goed dat in onze eindtermen alvast ook de nodige aandacht wordt geschonken aan STEM-vaardigheden en technologische vaardigheden. Er gaat geen dag voorbij zonder dat we geconfronteerd worden met allerlei technologische toepassingen die het leven van iedere dag gemakkelijker moeten maken. De nodige aandacht voor STEM in het onderwijs van vandaag en de toekomst is dus cruciaal.

Nu, specifiek wat de doorgroei naar het hoger onderwijs betreft, is onze ervaring regionaal dat een technologiecampus zoals de T2-campus in Genk een motor, hefboom en katalysator kan zijn voor het STEM-onderwijs, zowel in het secundair als in het hoger onderwijs. Die investeringen kunnen samen met de economie en het bedrijfsleven stimulerend werken naar het hele STEM-gebeuren, dat belangrijk is. De T2-campus is een mooi voorbeeld dat kan bijdragen aan de versterking van STEM in Vlaanderen. Ik heb gelezen dat u dat hebt meegenomen als een good practice in uw conceptnota over schoolopbouw. Misschien is het goed dat we dat soort technologiecampussen meer voorzien in Vlaanderen in samenwerking met het hoger onderwijs om zo in de toekomst nog meer specifieke STEM-diploma's te kunnen uitreiken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U vraagt naar de financiering en de 20 miljoen euro extra. De onderwijsbelastingeenheden zijn gelibelleerd en gaan naar de studiegebieden industriële wetenschappen en technologie en handelswetenschappen en bedrijfskunde. Er is altijd de afweging inzake autonomie, controle en vertrouwen. De betrokken onderwijsinstellingen hebben er alle baat bij om middelen te investeren in hun STEM-opleidingen omdat dat toch ook een groeiende markt is. Wij zorgen er met onze STEM-actieplannen mee voor dat die markt en aandacht ervoor groeien. Dat is een zelfversterkend effect. Ze hebben er alle baat bij dat die extra middelen toekomen aan die STEM-opleidingen waarvoor ze uiteindelijk bedoeld zijn.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): STEM-opleidingen zijn en blijven de motor van onze welvaart. Het potentieel van de opleidingen binnen de hogescholen wordt momenteel misschien niet voldoende benut. Landen als Duitsland en Oostenrijk bewijzen dat het anders kan. Het wordt hoog tijd om daar een voorbeeld aan te nemen. Dan zal er boter bij de vis moeten komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van regionale technologische centra in het STEM-actieplan 2020-2030
– 184 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we gaan verder met het belang van STEM voor Vlaanderen te onderstrepen. De regionale technologische centra (RTC's) kunnen daar een heel belangrijke rol in spelen per provincie. Ze zorgen ervoor dat leerlingen en leraren arbeidsmarktgerichte technische en technologische competenties verwerven. De RTC's ondersteunen scholen en leraren onder andere door technologische infrastructuur en apparatuur te delen. Ook streven ze ernaar

de verbinding tussen school en de bedrijfswereld te faciliteren. Daarnaast hebben de RTC's een functie als lokale platforms. Partners uit het onderwijs en de arbeidsmarkt definiëren er wat lokaal nodig is, en werken samen oplossingen uit. RTC's werken overigens netoverschrijdend en per provincie. Nabijheid is heel belangrijk.

Elk RTC sluit een beheersovereenkomst af met de Vlaamse overheid voor maximaal vijf schooljaren. Op basis van die beheersovereenkomst maakt het RTC een strategisch plan, dat jaarlijks concreet vorm krijgt in een jaaractieplan. Een jaaractieplan bevat enerzijds concrete projecten om de doelstellingen van het strategisch plan te bereiken en anderzijds een financieel plan met de verwachte kosten en opbrengsten van dat jaar. Het ministerie van Onderwijs controleert of de projecten overeenstemmen met het decreet, de beheersovereenkomst en de strategische plannen.

Eind vorig jaar werd beslist om de RTC's nog zeker voor twee jaar in hun aparte structuren op provinciaal niveau te organiseren. Overigens ben ik ervan overtuigd dat de RTC's belangrijke partners kunnen zijn bij de uitrol van het nieuwe STEM-actieplan (2020-2030).

Minister, wat is uw visie over de toekomst van de RTC's? Ziet u een rol voor hen bij de uitvoering van het nieuwe STEM actieplan? Zo ja, kunt u dit specificeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik waardeer de RTC-werking (regionaal technologisch centrum) als netoverschrijdend beleidsinstrument op het snijvlak tussen onderwijs en arbeidsmarkt en de goede concrete praktijk. We hebben ook een evaluatie gedaan en die was positief. We hebben beslist om nieuwe beheersovereenkomsten met de RTC's af te sluiten. We hebben de termijn wel beperkt tot twee jaar. Op die manier zorgen we enerzijds voor continuïteit, maar anderzijds bieden we de mogelijkheid aan RTC's om sneller nieuwe accenten te kunnen leggen en de werking of visie te kunnen actualiseren.

Vanaf dit schooljaar wordt ook rekening gehouden met de impact van COVID-19 op de projectwerking van de RTC's. Concreet betekent dit bijvoorbeeld meer projecten met mobiele infrastructuur en apparatuur met minder verplaatsing van leerlingengroepen naar externe opleidingslocaties tot gevolg en meer focus op projecten met de leraar als spilfiguur. Ook heb ik de RTC's gevraagd om de komende twee jaar werk te maken van visievorming over de eigen werking op langere termijn. Daarbij zullen de RTC's nog meer moeten inzetten op onderlinge samenwerking, samenwerking met en afstemming op andere initiatieven en beleidsinstrumenten op het brede snijvlak onderwijs-arbeidsmarkt.

De denkoefening over de toekomstige RTC-werking zal antwoorden moeten bieden op enkele concrete vragen. Wat is de visie en strategie? Uitbreiding van de doelgroep of niet? Wat met duaal leren? Nu zijn dit tso- en bso-opleidingen in de derde graad. Willen we dat verruimen? Op welke manier kunnen we versnippering tegengaan? Wat is de rol binnen werkplekleren? Wat met het organisatie- en bestuursmodel? Bij deze denkoefening zijn zowel de RTC's zelf als de verschillende actoren op dat snijvlak betrokken, zoals de pedagogische begeleidingsdiensten, de beleidsdomeinen Werk en Innovatie en vertegenwoordigers van de Vlaamse werkgevers en betrokken sectoren.

Het hoeft geen betoog dat de RTC-werking sterk gelinkt is aan STEM. Tot nog toe zijn de RTC's netoverschrijdende vertegenwoordigers van STEM-onderwijs in het beroepsgericht en technisch onderwijs, meer bepaald in het bso, tso, buso OV3 (opleidingsvorm), dbso (deeltijds beroepssecundair onderwijs) en leertijd, inclusief de duale varianten. RTC's werken nog niet exclusief op een STEM-gericht aanbod omdat in principe voor alle studiegebieden of opleidingen van het beroepsgericht en technisch onderwijs een aanbod kan worden uitgewerkt, al is het RTC-aanbod

inzake technisch/technologische ondersteuning van de zogenaamde harde opleidingen groter dan van de zachte opleidingen.

De conceptnota STEM-kompas van juli 2020 geeft invulling aan de intentie van de Vlaamse Regering om een nieuw ambitieus STEM-actieplan 2020-2030 uit te werken. Het speelt ook in op noden voortvloeiend uit de bijzondere tijden waarin we nu leven en schetst de eerste krachtlijnen voor een nieuw STEM-actieplan.

Ik kan natuurlijk nog niet vooruitlopen op de resultaten van enerzijds de denkoefening van de RTC's en anderzijds de uitwerking van het STEM-actieplan. Daar moet ik u vooralsnog even geduld vragen. Voor mij is het belangrijk dat de RTC-werking wordt ingeschreven in het ruimere beleid van de Vlaamse Regering, maar dat we de versnippering van middelen vermijden. We hebben in deze moeilijke tijden meer dan ooit nood aan een bundeling van de krachten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik heb nog een aantal bijkomende vragen.

Ik hoor dat er een Vlaams STEM-centrum zit aan te komen. Weet u daarvan? Wat zijn op dat vlak de plannen en wat is uw visie daarop? Welke rol ziet u daarin voor de RTC’s? Is het de bedoeling dat zij daar op termijn in opgaan?

Dat is een belangrijk beleidsinstrument, zonder meer. Maar het is natuurlijk ook heel sterk gelinkt met het beleidsdomein Werk. Het bevindt zich op een heel breed snijvlak tussen Werk en Onderwijs. Hoe ziet u de verhouding tot de bevoegdheid Werk in de toekomst en hun rol daarin?

Het is voor ons cruciaal dat ze vanuit die nabijheid groot geworden zijn en belangrijk zijn voor de verschillende regio’s. Ik kijk uit naar uw antwoord over hun positie over hun eventuele rol in een Vlaams STEM-centrum.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega’s, ik was vrijdag op bezoek bij RTC West-Vlaanderen. Daar werd het project Mastermind 2.0 voorgesteld. Zoals collega Brouns al aanhaalde, betreft het een mooie samenwerking tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs. Het was een voorbeeld van een netoverschrijdende opleidingsinfrastructuur die in Roeselare zou worden ingepland. Het is een goed voorbeeld. Minister, zijn er plannen om dat ook in de andere provincies op die manier te realiseren? Collega Brouns, ik denk dat de T2-campus in Genk daarvan een mooi voorbeeld is. Men is zoekende om dat ook in Roeselare te kunnen opstarten.

En twee, minister, ik vroeg mij af of er ook een opdracht kon zijn voor de RTC’s in het duaal lesgeven. De mensen die even willen proeven van het onderwijs, kunnen daar misschien ook van betekenis zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, denk ik dat ze leveranciers kunnen vormen voor duaal lesgeven. Ze kunnen een doorgeefluik zijn en proberen om daar wat meer ruchtbaarheid aan te geven aan de kant van de arbeidsmarkt. Ze kunnen proberen een beetje meer matchmaker te zijn op dat vlak.

Wat uw vraag over het STEM-centrum betreft: dat is als denkoefening meegegeven aan de RTC’s. Wat de timing betreft: we zijn daar de afgelopen maand mee begonnen. Dat zou de volgende maand moeten leiden tot een eerste concept, waarmee we naar de stakeholders kunnen trekken om reacties te sprokkelen. Tegen

medio volgend jaar moeten de lijnen duidelijk zijn, zodat we het legistieke proces voor decretale wijzigingen desgevallend kunnen aanvatten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u. Met deze vraag is nogmaals aangetoond hoe belangrijk STEM is voor de toekomst van Vlaanderen, voor de toekomst van onze economie, maar ook van onze jongeren die daarin een rol moeten kunnen spelen, in relatie met de arbeidsmarkt en de bedrijfswereld. Daarin hebben de RTC's de voorbije jaren wel degelijk hun plaats verdiend.

Wat ons betreft, moeten de structuren dienen om de werking te kunnen faciliteren en te versterken. Ik wil nogmaals benadrukken dat hun kwaliteit is ontstaan vanuit die bottom-upwerking: regionaal, met de verschillende partners in het veld, de bedrijven, op zoek gaan naar het sociaal-economische profiel in bepaalde regio's. Het is daarbij belangrijk om te benadrukken dat we niet alleen de grote sectoren, maar ook de kleine sectoren voldoende moeten betrekken bij die technologische ontwikkeling. Wij vinden het heel belangrijk dat dat in de toekomst, in welke structuur het ook wordt uitgetekend, wordt meegenomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over student-ondernemers in het hoger onderwijs
– 197 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Met de wet van 18 december 2016 tot vaststelling van het sociaal en fiscaal statuut van de student-zelfstandige is er een speciaal statuut voor student-ondernemers uit het hoger onderwijs in het leven geroepen. Sinds 1 januari 2017 kunnen studenten die hun hogere studies combineren met ondernemerschap, genieten van beperkte sociale en fiscale voordelen. Zo kunnen ze bijvoorbeeld gemakkelijker fiscaal ten laste van hun ouders blijven en genieten ze beperkte sociale rechten op het vlak van gezondheidszorg en arbeidsongeschiktheid. Op die manier willen we als overheid de drempels naar het ondernemerschap verlagen en de bevordering van ondernemingszin faciliteren.

Bovendien kunnen studenten ook terecht bij hun Vlaamse hogeronderwijsinstelling, die door middel van het interne, instellingsspecifieke stimulansen, de student-ondernemers extra flexibiliteit in hun studies vraagt.

De opzet lijkt vruchten af te werpen. Onlangs kwam bijvoorbeeld in de media dat er een recordaantal student-ondernemers het nieuwe academiejaar aftrapt in Antwerpen. Het is echter nuttig om voor heel Vlaanderen in kaart te brengen wat de impact is van de geleverde inspanningen en na te denken over welke initiatieven er nog genomen kunnen worden.

Minister, op welke manier wilt u student-ondernemers in de toekomst stimuleren en ondersteunen in hun ondernemerschap?

Ziet u een evolutie in het aantal student-ondernemers de afgelopen jaren en hoe apprecieert u deze evolutie? Hoeveel student-zelfstandigen zijn er in Vlaanderen?

Welke begeleidings- en ondersteuningsinitiatieven die op heden voor student-ondernemers voorhanden zijn, worden het vaakst aangewend? Welke conclusies trekt u daaruit en op welke manier neemt u dit mee voor het ontwikkelen van eventuele nieuwe initiatieven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het beleid rond het student-ondernemerschap is vrij recent. Niettemin zie je dat de instellingen er serieus op inzetten. Begin 2019 hebben we decretale wijzigingen aangebracht aan de Codex Hoger Onderwijs, waarbij in de zogenaamde niveaudescriptoren in de opleidingen leidend tot de graad van bachelor in het hoger professioneel onderwijs de term 'ondernemend handelen' en de frase 'al dan niet als ondernemer' werden toegevoegd. In de niveaudescriptoren van de opleidingen leidend tot de graad van bachelor in het academisch onderwijs werd de term 'ondernemend handelen' toegevoegd.

Het statuut van student-zelfstandige werd ingevoerd op 1 januari 2017. Daar heeft men een serieuze groei kunnen vaststellen. Het aantal student-zelfstandigen in Vlaanderen is geëvolueerd van 3541 in 2017 naar 5016 in 2019. Dat is positief. Het toont dat het beleid werkt en dat de hogeronderwijsinstellingen erin slagen om dat aantrekkelijk te maken. Er zal ook wel een pull and push-factor spelen. Daarnaast willen we niet noodzakelijkerwijs van elke student een student-zelfstandige maken. Wel willen we iedere student de mogelijkheid en ondersteuning bieden om zijn ondernemende vaardigheden wat aan te scherpen en de omkadering geven om een ondernemend project op poten te zetten.

Onderdeel van het onze studenten klaarstomen voor de snel wijzigende omgeving en maatschappij zijn net die vaardigheden om in een innovatief en ondernemend Vlaanderen aan de slag te gaan in de 21e eeuw.

Voor begeleidings- en ondersteuningsactiviteiten wordt samengewerkt met het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Op het niveau van het hoger onderwijs investeren de studentensteden in Vlaanderen, mede met Europese en Vlaamse Hermes-middelen, in de realisatie van ecosystemen voor jong ondernemerschap. Stad, onderwijsinstellingen, lokale bedrijven, Voka en UNIZO, jeugdhuizen en studentenverenigingen richten zich als samenwerkend netwerk op de ontwikkeling van dat potentieel en van de potentiële ondernemer in jongeren.

Ik denk dus wel dat dat in de lift zit en dat het goed gestimuleerd wordt. Dit is een voorbeeld van een succesvol beleid.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik ben blij met die aantallen. Het is positief dat we jonge mensen zien ondernemen. Duizend extra op enkele jaren tijd, dat is toch wel een groot aantal.

Minister, ik ga ervan uit, als ik het goed begrijp, dat we het huidige beleid voortzetten en dat we daar tevreden mee zijn. Of ziet u concrete nieuwe initiatieven? Zullen er op korte termijn projectoproepen of projectsubsidies worden gelanceerd richting die hogeronderwijsinstellingen? Of laten we het nu even zoals het is omdat het goed draait?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat het goed draait. Bekijk maar eens de verhouding van de cijfers. Ik toonde daarnet de evolutie van 3500 naar 5000. Op Belgische schaal zijn er maar 7200. Wij tekenen in 5016 van de 7203 student-zelfstandigen in België.

Wat de provinciale verdeling betreft, lag het aandeel in Antwerpen het hoogst: 1575 in 2019. In Vlaams-Brabant waren het er 900, in Oost-Vlaanderen 1186, in West-Vlaanderen 853 en in Limburg 503. Je ziet dus dat er provinciale verschillen zijn, al heeft dat natuurlijk ook te maken met de aantrekkingskracht van bepaalde onderwijsinstellingen en hun studentenaantal. De plaats van domicilie stemt ook niet noodzakelijk overeen met de plaats waar ze hun activiteit uitoefenen. Dat is misschien wel interessant om even mee te geven.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Die regionale verschillen zijn zeker interessant, ook in het kader van de versterkte regionale middelen die naar Limburg en West-Vlaanderen zijn gegaan. Het is misschien goed om dat te blijven opvolgen en extra master- en graduaatsopleidingen te gaan lanceren om het student-ondernemerschap extra in de kijker te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aandacht voor kleuters tijdens de coronacrisis
– 198 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, collega's, corona stelde iedereen op de proef, zeker ook kinderen en jongeren. Terwijl hun stem in het begin van de crisis zo goed als onhoorbaar was, groeide stilaan de aandacht voor hun ervaringen en noden in het publieke debat. Daarbij kreeg één groep minder aandacht: onze kleuters. Toch verdienen ook deze kinderen, en meer specifiek kleuters in kwetsbare situaties, de nodige aandacht. We moeten ervoor zorgen dat kleuters uit kwetsbare gezinnen niet meer van de radar verdwijnen.

Het vrij centrum voor leerlingenbegeleiding (VCLB) organiseerde een rondetafel met heel wat belangrijke stakeholders vanuit onder andere de KU Leuven, Kind en Gezin, de Koning Boudewijnstichting en de Gezinsbond. Deze groep formuleerde een aantal aanbevelingen om de broodnodige verbinding te houden met kwetsbare gezinnen en hun kleuters, want dat is de beste garantie op een goede start van de onderwijsloopbaan.

Als we hulpverlening volop willen laten renderen, stelt de groep deskundigen, dan moeten we eerst en vooral weten wie die kwetsbare gezinnen zijn. Bestaande data, zoals de SES-indicatoren (sociaal-economische status), zouden daarom deelbaar en toegankelijk gemaakt moeten worden, zodat CLB's meer aan geïndiceerde preventie kunnen doen. Bovendien is een warm onthaal voor alle gezinnen en zeker voor ouders van wie de kleuter voor het eerst naar school gaat, onontbeerlijk. Daar ligt de kiem tot een goed contact.

Een tweede aanbeveling gaat over het outreachend werken. In tijden van lockdown en verplichte sluiting werden enorme inspanningen geleverd om contact te houden met iedereen. In normale omstandigheden werkt men anders: opmerken, signaleren, in gesprek gaan, onderzoeken enzovoort. De goede praktijken uit dat outreachend werken moeten nu gedeeld worden met anderen en verankerd worden in het schoolbeleid.

Verder breekt de rondetafel ook een lans voor het inzetten van brugfiguren. Ook voor corona werkten heel wat scholen en gemeenten al met brugfiguren. Deze mensen staan dicht bij de leefwereld van kwetsbare gezinnen en kunnen een verbindende rol spelen.

En ten slotte legde men de nadruk op de noodzaak aan structurele maatregelen voor ouders die moeten instaan voor de zorg voor kleuters die in quarantaine moeten. Nu is daar helemaal niets voor geregeld.

Bent u het eens met de aanbevelingen en conclusies die deze groep deskundigen formuleerde? Welke beleidsacties plant u hierrond uit te werken?

Hoe zult u ervoor zorgen dat kwetsbare kinderen binnen de grenzen van het beroepsgeheim en de General Data Protection Regulation (GDPR) sneller op de radar komen van zowel de scholen als de CLB's?

Hoe zult u de CLB's en scholen nog verder ondersteunen om te werken aan de verbinding met vooral die kwetsbare gezinnen? Welke extra partners zult u daarbij betrekken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben het met u eens dat het nodig is om aandacht te blijven houden voor de meest kwetsbare kinderen en al zeker voor de kleuters. Daarom hebben we het van bij het begin mogelijk gemaakt dat de meest kwetsbare kinderen en jongeren zelfs bij een volledige lockdown nog steeds naar school konden blijven gaan. Dat is ook nu het geval in alle kleurencodes. Specifiek voor kleuters staat in alle kleurencodes ingeschreven dat het basisonderwijs in zijn totaliteit altijd openblijft.

Nu, we moeten daarnaast natuurlijk ook de aandacht blijven bewaren, omdat de kans op schoolse achterstand verkleint en de kans op gekwalificeerde uitstroom vergroot als kinderen van kleins af aan deelnemen aan onderwijs. Je ziet dat vroeg participeren aan onderwijs altijd positieve effecten heeft op het sociaal gedrag. In het kleuteronderwijs worden immers sociale vaardigheden bijgebracht. Dat is daar essentieel. Daarnaast is er ook de zelfregulatie, met het autonoom werken, en zijn er de leermogelijkheden. Daarom blijven we natuurlijk sterk inzetten op kleuterparticipatie, en is het goed dat de leerplicht werd verlaagd tot de leeftijd van 5 jaar. We hebben die ouders die nog niet hadden ingeschreven, ook individueel benaderd, met een brief waarin staat dat ze ervoor moeten zorgen dat ze beantwoorden aan de nieuwe regelgeving en de verlaging van de leerplichtleeftijd.

Het is ook positief dat er bij de stakeholders wel veel aandacht blijft gaan naar de allerkleinsten. Dat initiatief van de rondetafel is prima. Met die aanbevelingen kunnen we zeker aan de slag, in de samenwerkingsinitiatieven die vandaag ook al bestaan, en in de scholen.

Voor het bevorderen van kleuterparticipatie is er samenwerking met: de inspectie, ook bij de schooldoorlichtingen; lerarenopleiders en pedagogische begeleidingsdiensten, vooral dan met het oog op professionalisering; Kind & Gezin, voor het bereiken van kleuters die niet zijn ingeschreven en voor preventieve acties; de Huizen van het Kind, voor het herkennen en aanduiden van kwetsbare gezinnen, voor bezoekrondes aan scholen en voor het formuleren van aandachtspunten in het beleid; het Agentschap Integratie en Inburgering, ook voor toeleiding van de kleuters.

De scholen worden ondersteund via www.kleuterparticipatie.be, via de kleuterparticipatierapporten voor scholen op Mijn Onderwijs. Twee keer per jaar krijgen de scholen een cijferrapport over de kleuterparticipatie en een prognose, wat toch ook belangrijk is, of de kinderen aan voldoende aanwezigheden zullen komen als ze

met dezelfde frequentie naar school blijven komen. Dat is dus een beetje een knipperlicht. Zo kan worden aangeduid dat men moet opletten, dat men de ouders er toch eens op moet wijzen dat er voor hen mogelijk een en ander in het gedrang dreigt te komen, gelet op het beperkte aantal afwezigheden.

Er zijn ook de gemeenterapporten op www.agodi.be, waarmee de kleuterparticipatierapporten ook worden meegegeven op het niveau van steden en gemeenten. Tot slot is er ook de gespreksfiche 'In gesprek over kleuteronderwijs'.

We hebben het decreet Leerlingenbegeleiding, waarin toch ook wordt ingezet op de aanbevelingen, zoals ouderbetrokkenheid en de zorg voor een warm onthaal. Er is onder meer voorzien in meer ouderbetrokkenheid door ouders mee te vragen naar de systematische contacten van het CLB bij de kleuterleeftijd. Een warm onthaal als onderdeel van die brede basiszorg wordt van de scholen verwacht. Zij doen dat dan onder meer door het informeren van ouders en het wegwerken van drempels om naar school te gaan.

Wat de verwijzing naar de brugfiguren betreft: we hebben de subsidies voor flankerend onderwijsbeleid ingekanteld in het Gemeentefonds. Die zijn niet geoormerkt. Er is dus autonomie, waarbij ook verantwoordelijkheid speelt. Het is natuurlijk het ene of het andere. Gemeenten kunnen ervoor opteren om met die middelen brugfiguren aan te stellen, maar daar zijn ze wel autonoom in.

We hebben tijdens de recente periode vastgesteld hoe belangrijk het kan zijn om over mensen te beschikken die de band met kwetsbare gezinnen kunnen behouden. Tijdens de crisis hebben we heel wat extra ondersteuning geboden via die zogenaamde pedagogische reserve. Er is tijdens de zomerperiode ook contact opgenomen met de organisaties die in de pedagogische reserve zaten, met de vraag wie van hen ook dit schooljaar een aanbod wil doen aan de scholen in kader van preteaching en bijkomende ondersteuning, op welke manier dan ook. Daar is wel een heel positieve respons op gekomen.

Wat de vraag betreft over bescherming van werknemers en ouders als de school van een kind sluit, heb ik begrepen dat er via de federale overheid ook een mogelijkheid is van verlof voor die werknemers. Ook vanuit mijn eigen bevoegdheden houd ik echter tijdens de coronacrisis natuurlijk een vinger aan de pols, door gesprekken met de diverse organisaties aan te gaan die bezig zijn of de band onderhouden met kwetsbare gezinnen.

Wat de uitwisseling van gegevens binnen GDPR betreft, werken we natuurlijk binnen de geldende regels en procedures. Heel wat scholen zitten nu al op regelmatige basis samen met hun CLB in een soort multidisciplinair overleg, wat ook veronderstelt dat er informatie wordt uitgewisseld.

Ik denk dus dat de basis er wel is om die goede praktijken uit te wisselen, voor zover dat nu nog niet gebeurt, onder andere via Klasse. U moet maar eens kijken naar het aanbod dat bestaat rond kwaliteitsvolle interactie in de kleuterklas. Er is ook een thema rond de dialoog ouders-school, waarbij we zoveel mogelijk proberen om ook via die weg rechtstreeks aan de scholen en de leerkrachten wat goede praktijken door te geven.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor het antwoord, minister. Ik wil nog op twee specifieke zaken verder ingaan. Het doorgeven van informatie over leerlingen, specifiek rond de SES-indicatoren, is iets wat ik toch heel vaak hoor. Naar aanleiding van het verdelen van de middelen die we gekregen hebben vanuit de Vlaamse overheid, gekoppeld aan de lokale besturen, was de vraag ook of we er geen zicht op konden krijgen welke kinderen kwetsbaar zijn en hoe we die middelen dan kunnen

verdelen. Dat is een beetje dezelfde vraag. Naar ik begreep, is minister Beke daarop ingegaan en zijn die gegevens ook beschikbaar voor de lokale besturen. Ik dacht dus dat het misschien ook interessant kon zijn om die gegevens ook door te geven aan de CLB's, natuurlijk binnen de contouren van de GDPR-wetgeving.

Minister, ik herinner mij een plenaire vergadering waarin heel wat te doen was over de getuigenis van Dylan, de jongen die aangaf dat hij thuis geen eten had. Er werd toen aan u, als minister van Onderwijs, gevraagd wat u zou doen aan het feit dat er leerlingen zijn die echt zo kwetsbaar zijn en die we niet zien op school, maar die onder de radar verdwijnen. Toen zei u dat u graag bereid was om te luisteren naar goede voorbeelden. Persoonlijk denk ik dat het verhaal van de brugfiguren echt wel een meerwaarde kan zijn om, zowel met lokale besturen als Onderwijs, op de brug tussen Onderwijs en Welzijn te gaan interveniëren via die brugfiguren. Er zijn heel wat mooie voorbeelden. Ziet u het als een mogelijkheid om die lokale projecten nog verder te ondersteunen? Ik geloof daar heel sterk in. Er is in West-Vlaanderen ook een soort coördinatie opgestart, waarbij men alle goede voorbeelden bundelt, zoals de werking van die brugfiguren, en ook een soort intervisiemoment gaat opstarten. Ik hoor van de mensen die daaraan deelnemen, dat dat heel leerrijk is.

Verder was er nog een onderzoek van HOGENT, dat ook werd voorgesteld op de inspiratiedag van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Men doet daarin een aantal aanbevelingen aan het beleid rond brugfiguren. Hebt u dat al gezien? Ik denk dat het onderzoek binnenkort wordt opgeleverd. Ik hou dat zeker in de gaten en hoop dat u ook ingaat op de vragen die men in dat onderzoek naar voren brengt.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, onze fractie wil ook nog eens onder de aandacht brengen dat we het heel belangrijk vinden dat kwetsbare gezinnen voldoende aandacht krijgen. Toen u in de coronacrisis de scholen hebt aangemoedigd om de kansarme kinderen extra te contacteren, zeker ook de kleuters, zodat zij de voeling met de klasvloer niet zouden verliezen, hebben wij dat heel erg gewaardeerd. De scholen hebben dat ook echt goed gedaan. Ze zijn echt rondgereden om kinderen persoonlijk iets te kunnen afgeven, omdat ze misschien niet altijd digitaal te bereiken waren. Scholen hebben zich daar erg voor ingezet en dat appreciëren we ook enorm.

Gisteren hebben we de discussie gehad over code geel, oranje en rood. Wat wij als fractie ook heel belangrijk vinden, is dat als code rood van start zou gaan in de scholen, de kleuterscholen toch altijd open zouden blijven.

De kleuterschool blijft de basis van een sterkte start in de schoolse carrière. De kleuterscholen zijn een heel belangrijk fundament voor die schoolloopbaan.

U lichtte in uw antwoord toe dat u op heel wat manieren de kleuterparticipatie wilt verhogen. In de provincie Antwerpen, en ik vermoed ook wel in andere provincies, wordt daar heel erg op ingezet, in samenwerking met de lokale besturen en gemeenten. De provincies houden daar ook gegevens en statistieken van bij. Mevrouw Vandromme, u moet zeker eens op de site van de provincie gaan kijken, daar vindt u heel veel informatie over de kleuterparticipatie in de eigen gemeente.

Minister, neemt u via de provincie of rechtstreeks met de lokale besturen ook initiatieven om met hen in overleg te gaan, daar waar de kleuterparticipatie nog beter zou moeten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil vooral ingaan op de vraag over de gegevensuitwisseling, GDPR-conform (algemene verordening gegevensbescherming) richting CLB's. Ik zal dat moeten bekijken maar als dat kan, graag natuurlijk, en dan in twee richtingen.

Wat de brugfiguren betreft, hebben we er in een vorige periode voor gezorgd dat er een inkanteling was van het flankerend onderwijsbeleid en dat de middelen daarvoor richting de gemeenten gingen. Zij hebben de middelen gekregen om die te kunnen investeren in het kader van de brugfiguren. We hebben die middelen niet geoormerkt, het is opnieuw de lokale autonomie die speelt maar ik ga er wel van uit dat daar iets mee gedaan wordt en dat dit desgevallend door de gemeenteraden wordt bekeken. Ik denk niet dat het nuttig is om opnieuw een extra financiële pot te creëren op Vlaams niveau na die inkanteling van het flankerend onderwijsbeleid.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de vraag over kwetsbare kinderen gaat ruimer dan alleen maar de kleuterparticipatie. Het is niet omdat kinderen op school aanwezig dat alle problemen opgelost zijn. Ik wil dat toch wat ruimer zien. De cijfers zijn me bekend, als schepen volg ik die goed op.

Minister, u hebt gelijk dat de middelen voor het flankerend onderwijsbeleid zijn ingekanteld in het Gemeentefonds maar jammer genoeg hebben niet alle steden en gemeenten middelen gekregen. Hier in Poperinge is dat allemaal bovenop, wij hebben daar nooit middelen voor gekregen. Ik denk dat het ook ruimer moet worden bekeken dan enkel middelen, het kan ook een ondersteuning zijn, een bekendmaking, het delen van goede voorbeelden en het praktisch verdelen van materiaal. Ik zie het wat ruimer maar ik kijk in elk geval heel erg uit naar het onderzoek van HOGENT dat binnenkort wordt opgeleverd en waarin een aantal goede insteken worden gedaan. Ik zal dat zeker verder in de gaten houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.